

Nr 12**Lagutskottets betänkande med anledning av propositionen 1975:6 om ändring i konkurslagen (1921:225) m. m., jämte motioner**

I propositionen 1975:6 har regeringen (justitiedepartementet) efter att ha hört lagrådet föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagda förslag till

1. lag om ändring i konkurslagen (1921:225),
2. lag om ändring i ärvdabalken,
3. lag om ändring i lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område,
4. lag om ändring i lagen (1914:45) om kommission, handelsagentur och handelsresande,
5. lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal,
6. lag om ändring i lagen (1936:81) om skuldebrev,
7. lag om ändring i lagen (1944:705) om aktiebolag,
8. lag om ändring i lagen (1948:433) om försäkringsrörelse,
9. lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse,
10. lag om ändring i lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering,
11. lag om ändring i ackordslagen (1970:847) samt
12. lag om ändring i aktiefondslagen (1974:931).

Med anledning av propositionen har väckts två motioner. Motionsyrkandena redovisas nedan på s. 55.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till en partiell revision av konkurslagen. Förslaget utgör en etapp i det fortgående arbetet på en översyn av konkurslagstiftningen. Det är i synnerhet den materiella konkursrätten som genom förslaget omgestaltas. Hit hör i första hand frågor om förutsättningarna för konkurs (konkursgrunderna) samt frågor om gäldenärens förlust av rådigheten över sin egendom, vilken egendom som ingår i konkurs samt återvinning till konkursbo. Reformen omfattar i denna del också vissa frågor om kvittning under konkurs och om solidariska skuldförhållanden. Utöver den materiella konkursrätten föreslås i propositionen också förfarandet i det inledande skedet av konkurs ändrat i vissa hänseenden.

Den föreslagna regleringen av konkursgrunderna, gäldenärens förlust av rätten att råda över sin egendom och det inledande förfarandet innefattar endast relativt begränsade ändringar i nuvarande lagstiftning. Översynen

har här bl. a. syftat till att förenkla och modernisera regelsystemet. Bland de principiella nyheterna märks, att gäldenär inte längre skall ha ovillkorlig rätt att bli försatt i konkurs. Konkursdomaren får enligt förslaget möjlighet att kräva bevisning för att gäldenären verkligen är insolvent i fall då dennes påstående härom av särskild anledning framstår som tvivelaktigt. Gäldenärens uppgift om obestånd skall således som regel godtas.

En annan principiell nyhet är att rättshandlingar som företas kort efter det att konkursbeslutet meddelats i vissa fall skall bli giltiga när gäldenärens medkontrahent varit i god tro.

Huvudregeln skall alltså vara att gäldenären i och med konkursbeslutet förlorar rådigheten över sin egendom. Härifrån görs emellertid vissa undantag.

Ett mera vidsträckt undantag avser rättshandlingar som gäldenären företar innan konkursbeslutet kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar. Sådana rättshandlingar blir bestående om medkontrahenten var i god tro. Om rättshandlingen avsett överlåtelse eller annat förfogande över egendom skall den dock på talan av konkursboet kunna gå åter mot det att medkontrahenten får ersättning. Såvitt avser rättshandlingar som gäldenären företar sedan konkursbeslutet kungjorts är skyddet för godtroende betydligt svagare. Om någon i god tro har infriat förpliktelse hos gäldenären skall det tillgodoräknas honom. Detsamma gäller uppsägning eller annan dylik rättshandling såvida medkontrahenten var i god tro och det är uppenbart obilligt att rättshandlingen blir ogiltig mot konkursboet. I övrigt skyddar förslaget inte godtroende medkontrahent.

Reglerna om återvinning till konkursbo har blivit föremål för en genomgripande omarbetning. Även i bestämmelserna om kvittning under konkurs föreslås omfattande ändringar. Ett viktigt syfte bakom reformen i dessa delar har varit att så långt möjligt motverka otillbörliga transaktioner från gäldenärens eller borgenärs sida i samband med förestående konkurs. Förslaget beträffande återvinning innebär en avsevärd vidgning av möjligheterna att få sådana transaktioner som gäldenär har företagit före konkursutbrottet att bli överksamma gentemot konkursboet. Utvidgningen åstadkoms bl. a. genom en utmönstring av vissa svårbevisade subjektiva rekvisit och genom en allmän förlängning av återvinningsfristerna, dvs. de tidrymder före konkursutbrottet inom vilka en transaktion skall ha företagits för att vara återvinningsbar. Reglerna gäller gåvor, betalningar och andra rättshandlingar.

De vidgade möjligheterna till återvinning träffar i särskilt hög grad sådana personer som kan betecknas som närstående till gäldenären. Kretsen av närstående har gjorts relativt vid. När gäldenären är näringsidkare eller juridisk person skall till närståendekretsen räknas vissa personer som har faktisk eller ekonomisk gemenskap med gäldenären. För närstående skall förlängda återvinningsfrister gälla. Bland de många nyheterna i fråga om återvinning märks vidare att jämkning av återvinningsssvarandens skyldigheter

skall kunna ske när synnerliga skäl föreligger. En annan nyhet är att betalning av skatter och familjerättsliga underhållsbidrag normalt skall vara undantagen från återvinning.

I anslutning till de föreslagna nya reglerna om gäldenärens förlust av rådigheten över sin egendom föreslås ändringar i flera centrala lagar inom civilrättens område. Här märks den principiella nyheten att den som förvärvat vissa värdepapper från konkursgäldenär skall vara skyddad i sitt förvärv, om han var i god tro. I propositionen berörs också gäldenärs möjligheter att avstå från arvsrätt.

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1975.

Lagförslagen

De i detta betänkande behandlade lagförslagen är av följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i konkurslagen (1921: 225)

Härigenom förordnas i fråga om konkurslagen (1921: 225)

dels att 10 a, 18 a, 28 a, 32 a, 193 och 208 §§ skall upphöra att gälla¹,

dels att i 44, 56, 138, 190, 194, 194 a och 199 §§ ordet "egendomsavtråde" skall bytas ut mot "konkurs"²,

dels att 1-40, 54, 55, 97, 100, 100 a, 103, 121, 133-136, 176, 185, 198, 201, 209 och 216 §§ samt rubrikerna till 1, 2 och 3 kap. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas elva nya paragrafer, 29 a, 29 b, 39 a, 39 b, 40 a, 40 b, 40 c, 121 a, 134 a, 134 b och 134 c §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

1 kap.

Om egendoms avträdande till konkurs

1 §

Finner gäldenär sig vara på obestånd, äge han avträda sin egendom till konkurs. Med att gäldenär är på obestånd förstås enligt denna lag att han icke kan rätteligen betala sin gäld.

5 §³

Om särskilda hinder mot konkurs finnas bestämmelser i ackordslagen (1970: 847).

2 §

Gäldenär skall på yrkande av borgenär försättas i konkurs, om gäldenären på grund av eget erkännande eller rymning för skuld eller hos honom verkställd utmätning och vad med avseende därå förekommit eller på grund av andra inträffade omständigheter måste antagas vara på obestånd.

Föreslagen lydelse

1 kap.

Inledande av konkurs m. m.

1 §

Gäldenär som är på obestånd skall på egen eller borgenärs ansökan försättas i konkurs, om ej annat är föreskrivet.

Med obestånd (insolvens) avses att gäldenären icke kan rätteligen betala sina skulder och denna oförmåga ej är endast tillfällig.

2 §

Uppgift av gäldenären att han är insolvent skall godtagas, om ej särskilda skäl föranleda annat.

3 §

Om ej annat visus anses gäldenär insolvent, om han vid utmätning inom de senaste sex månaderna före konkursansökningen befunnits sak-

¹ Senaste lydelse av

10 a § 1970: 848
18 a § 1934: 70
28 a § 1967: 533
32 a § 1944: 707
208 § 1970: 848

² Senaste lydelse av

44 § 1970: 848
138 § 1971: 498
194 § 1944: 707
194 a § 1944: 707
199 § 1968: 625

³ Senaste lydelse 1970: 848.

Nuvarande lydelse

3 §

Gäldenär, som är köpman, skall på yrkande av borgenär försättas i konkurs, om gäldenären sedan mer än en vecka inställt sina betalningar.

Har borgenär genom notarius publicus eller genom två ojäviga personer uppmanat köpman att betala klar och förfallen gäld men har gäldenären det oaktat under en vecka uraktlåtit att fullgöra sin betalningsskyldighet, skall gäldenären försättas i konkurs, så framt borgenären inom tre veckor från nämnda tids utgång det yrkar och gäldenären fortfarande är ogulden.

Är godkännare av växel eller, vad angår växel, som är ställd att inlösas av växelgivaren själv, den, som utgivit växeln, köpman och har växeln blivit i hans närvaro protesterad för bristande betalning, vare det så ansett, som om han blivit, på sätt i andra stycket är stadgat, uppmanad att betala växelskulden.

6 §

Borgenär, som till säkerhet för sin fordran har panträtt i fast eller lös egendom, äge ej den rätt att få gäldenären försatt i konkurs, varom ovan är stadgat, så framt gäldenären förebringat sådan utredning, att den egendom, vari borgenären har pant-rätt, skäligen må antagas förslå till fordringens fulla gäldande.

7 §⁵

Vill gäldenär avtråda sin egendom till konkurs eller vill borgenär på-

Föreslagen lydelse

na tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen. Detsamma gäller, om gäldenären förklarar sig inställa sina betalningar.

4 §¹

Om ej annat visas anses gäldenär, som är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringskyldig, insolvent, om han trots uppmaning av borgenär att betala klar och förfallen skuld underlåtit att göra detta inom en vecka och borgenären söker honom i konkurs inom tre veckor därefter samt skulden då alltjämt ej är betald. Borgenärens uppmaning skall innehålla erinran om att konkursansökan kan följa. Uppmaningen skall delges gäldenären. Delgivning enligt 12 § delgivningslagen (1970: 428) får ske endast om anledning förekommer att gäldenären avvikit eller eljest håller sig undan.

5 §

Borgenär äger icke få gäldenären försatt i konkurs, om

1. borgenären har betryggande pant eller därmed jämförlig säkerhet i gäldenären tillhörig egendom,

2. tredje man ställt betryggande säkerhet för borgenärens fordran och konkursansökningen strider mot villkoren för säkerhetens ställande,

3. borgenärens fordran ej är förfallen till betalning och betryggande säkerhet erbjudes av tredje man.

Med säkerhet som ställts eller erbjudes av tredje man avses även borgen, om borgensmannen svarar som för egen skuld.

6 §

Konkursansökan göres skriftligen hos konkursdomaren vid den tings-

¹ Förutvarande 4 § upphävd genom 1971: 498.

⁵ Senaste lydelse 1969: 805.

Nuvarande lydelse

kalla gäldenärs försättande i konkurs, göra skriftligen ansökning där-om hos konkursdomaren i den ort, där gäldenären bör inför domstol svara i tvistemål, som angå gäld i allmänhet. Avser ansökningen dödsbos egendom, skall den göras hos konkursdomaren i den ort, där den döde bort svara i mål, som nyss sagts.

Konkursdomare vare den lagfarne domare i tingsrätt, som därtill är satt. Om antalet konkursmål fordrar det, kunna flera konkursdomare utses; äro flera avdelningar av tingsrätten, skall konkursdomare alltid vara ledamot av avdelning, vid vilken de mål, som av honom handläggas, skola upptagas.

10 §⁶

Framgår ej av konkursansökningen vem som är behörig konkursdomare eller är den eljest bristfällig och efterkommer sökanden ej föreläggande att avhjälpa bristen, skall ansökningen avvisas.

10 a §⁷

Har konkursansökan gjorts hos konkursdomare som icke är behörig, skall han genast sända ansökningshandlingen till konkursdomare som enligt vad handlingarna visa är behörig och underrätta sökanden. Ansökan skall anses gjord, när ansökningshandlingen inkom till den förra konkursdomaren.

8 §⁸

Vid konkursansökning av gäldenär bör fogas i två exemplar av honom under edsförpliktelse underskriven förteckning över boets tillgångar och skulder med uppgift å varje borgenärs namn, boningsort och postadress, så ock å de böcker och andra handlingar, som röra boet.

Till dödsbodlagares ansökning om boets avträdande till konkurs skall fogas bouppteckningen efter den döde eller, där inregistrering

Föreslagen lydelse

rätt, där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet.

Sökanden skall ange och styrka de omständigheter som betinga konkursdomarens behörighet, om de ej äro kända.

Framgår ej av konkursansökningen vem som är behörig konkursdomare och efterkommer sökanden ej föreläggande att avhjälpa bristen, skall ansökningen avvisas.

7 §

Har konkursansökan gjorts hos konkursdomare som icke är behörig, skall han genast sända ansökningshandlingen till konkursdomare som enligt vad handlingarna visa är behörig och underrätta sökanden. Ansökan skall anses gjord, när ansökningshandlingen kom in till den förra konkursdomaren.

8 §

Till gäldenärs ansökningshandling bör i två exemplar fogas av honom under edsförpliktelse underskriven förteckning över boets tillgångar och skulder med uppgift om varje borgenärs namn och postadress samt om de böcker och andra handlingar som röra boet.

Till dödsbos eller dödsbodlagares ansökningshandling beträffande boet skall fogas bouppteckningen efter den döde eller, om inregistrering skett, uppgift om

⁶ Senaste lydelse 1970: 848.

⁷ Senaste lydelse 1970: 848.

⁸ Senaste lydelse 1970: 848.

Nuvarande lydelse

skett, uppgift å dagen därför. Är ej bouppteckning förrättad, lämnas trovärdig uppgift om delägarna ävensom upplysning om varje delägars boningsort och postadress.

Har delägare ej fullgjort vad i andra stycket är stadgat, skall konkursdomaren förelägga honom viss tid därtill, vid äventyr att, där det felande ej är tillgängligt, då ärendet upptages till vidare behandling, ansökningen skall vara förfallen.

9 §⁹

Borgenär, som söker gäldenärs försättande i konkurs, skall i ansökningen uppgiva sin fordran. Borgenären bör tillika i ansökningen ange de omständigheter, på vilka han grundar yrkandet om egendomsavträde, samt vid ansökningen fogade handlingar, vilka han vill åberopa till stöd för sin talan. Ansökningen, som bör innehålla uppgift om borgenärens och gäldenärens hemvist och postadress, skall jämte därvid fogade handlingar, ingivas i två exemplar.

15 §¹⁰

Fordran, som borgenär åberopat till stöd för behörighet att söka gäldenärs försättande i konkurs, skall, där fordringen är fastställd av domstol eller där domstol enligt lagsökningslagen meddelat bevis, att utmätning för fordringen må äga rum, i sagda avseende godkännas, ändå att beslutet ej vunnit laga kraft, utan så är att i vederbörlig ordning för-

⁹ Senaste lydelse 1946: 809.

¹⁰ Senaste lydelse 1946: 809.

Föreslagen lydelse

dagen därför. Är ej bouppteckning förrättad, lämnas uppgift om varje delägars namn och postadress.

9 §

Borgenär, som söker gäldenären i konkurs, skall vid ansökningen lämna uppgift om sin fordran och de omständigheter i övrigt på vilka han grundar yrkandet. Han skall även i huvudskrift eller avskrift bifoga de handlingar han vill åberopa. Ansökningshandlingen och de handlingar som fogats till denna skola ges in i två exemplar.

10 §

Är ansökningen i de hänseenden som avses i 8 eller 9 § eller eljest så bristfällig att den ej kan prövas och efterkommer sökanden ej föreläggande att avhjälpa bristen, skall ansökningen avvisas.

11 §

Har borgenärs fordran fastställts av domstol eller har domstol enligt lagsökningslagen (1946: 808) meddelat bevis att utmätning för fordringen får äga rum, skall denna godtagas som stöd för behörighet att söka gäldenären i konkurs utan hinder av att beslutet ej vunnit laga kraft, om det ej förordnats att beslutet icke får verkställas. Detsamma

Nuvarande lydelse

ordnats, att beslutet icke må verkställas. *Samma lag vare, då överexekutor meddelat föreskrift om verkställighet av skiljedom och ej av högre myndighet eller av domstol, där talan mot skiljedomen är anhängig, annorledes förordnats.*

I fall, där ej fordringen enligt vad i första stycket sägs skall godkännas, ankomme på borgenären att styrka densamma.

11 §¹¹

Upptages konkursansökning, som gjorts av gäldenär, meddele konkursdomaren genast beslut om gäldenärens försättande i konkurs.

Har, i fall då dödsbo ej står under förvaltning av boutredningsman, ansökning om boets avträdande till konkurs icke gjorts av samtliga dödsbodelägare, utsätte konkursdomaren genast dag för prövning av ansökningen inom fjorton dagar från dess ingivande; och skall konkursdomaren därom utfärda kungörelse, som anslås i rättens kansli samt införes en gång i allmänna tidningarna och tidning inom orten. Underrättelse om tid och ställe för prövning av ansökningen skall tillika särskilt delgivas envar delägare, som ej underskrivit ansökningen, om det kan antagas, att kallelsen före den utsatta dagen kommer honom tillhanda. Varder på framställning, som göres sist då konkursansökningen företages till prövning, boets egendom ställd under förvaltning av boutredningsman, vare konkursansökningen förfallen. I annat fall meddele konkursdomaren beslut om dödsboets försättande i konkurs.

Föreslagen lydelse

gäller, när överexekutor meddelat föreskrift om verkställighet av skiljedom och ej annorlunda förordnats av högre myndighet eller av domstol, där talan mot skiljedomen är anhängig.

I andra fall än som avses i första stycket skall borgenären styrka fordringen.

12 §

Upptages gäldenärs konkursansökan, skall konkursdomaren genast pröva ansökningen. Om konkursdomaren med hänsyn till tillgängliga upplysningar eller eljest finner särskilda skäl föreligga att ej godtaga uppgiften om gäldenärens insolvens, skall målet hänskjutas till rätten.

Avser konkursansökan dödsbo, som ej står under förvaltning av boutredningsman, och har ansökningen gjorts av en eller flera men icke samtliga delägare, skall målet hänskjutas till rätten. Avträdes dödsboets egendom till förvaltning av boutredningsman på grund av framställning som göres senast när ansökningen prövas, förfaller konkursansökningen.

¹¹ Senaste lydelse 1946: 809.

Nuvarande lydelse

12 §¹²

Upptages borgenärs konkursansökning, teckne konkursdomaren genast å ansökningen föreläggande för gäldenären att inom viss tid, ej över en vecka, från det han erhållit del av ansökningshandlingarna till konkursdomaren ingiva förklaring över ansökningen. Föreligger på grund av att gäldenären vistas utomlands eller eljest i särskilt fall anledning att utsträcka förklarings-tiden, må det ske, dock ej utöver vad oundgängligen kräves och ej utöver sex veckor. Föreläggandet skall innehålla anmaning till gäldenären att, om hans postadress icke tillförlitligen angivits i konkursansökningen, hos konkursdomaren anmäla den postadress, under vilken kallelse kan tillställas gäldenären. Ansökningshandlingarna jämte föreläggande, som nu sagts, skola delgivas gäldenären.

I fråga om delgivning av konkursansökning äge vad om delgivning av stämning i tvistemål är stadgat motsvarande tillämpning. Delgivning enligt 15 § första stycket delgivningslagen (1970:428) må ske även då gäldenären vistas å känd ort utom riket och delgivning eljest ej kan med laga verkan ske här i riket samt konkursdomaren med hänsyn till ortens avlägsenhet eller andra omständigheter finner det icke skäliggen böra krävas, att delgivningen verkställs utom riket. Delgivning skall verkställas så skyndsamt omständigheterna medgiva.

Sker delgivning enligt 15 § delgivningslagen, skall konkursdomaren tillse, att gäldenärens egendom varder satt under säker vård; kostnaden härför skall gäldas av borgenären.

Föreslagen lydelse

13 §

Upptages borgenärs konkursansökan, skall konkursdomaren genast förelägga gäldenären att inkomma med förklaring inom viss tid, högst en vecka, från det han fått del av ansökningshandlingarna. Om det behövs för att gäldenären skall få skäligt rådrum, kan dock tiden utsträckas till högst en månad.

Ansökningshandlingarna och föreläggandet skola delges gäldenären. Delgivning enligt 12 § delgivningslagen (1970:428) får ske endast om anledning förekommer att gäldenären avvikit eller eljest håller sig undan. Delgivning enligt 15 § första stycket delgivningslagen får ske även när gäldenären vistas på känd ort utom riket, om delgivning eljest ej kan ske här i riket och konkursdomaren med hänsyn till omständigheterna finner det icke skäliggen böra krävas att delgivningen verkställs utom riket.

Om delgivning sker enligt 15 § delgivningslagen, skall konkursdomaren tillse, att gäldenärens egendom sättes under säker vård. Kostnaden därför skall betalas av borgenären.

¹² Senaste lydelse 1970: 444.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹³

Nu är konkursansökning gjord av borgenär, och dör gäldenären, utan att han den medgivit; har ej målet hänskjutits till rätten, varde dödsboet förelagt att till konkursdomaren inkomma med förklaring över ansökningen inom fjorton dagar från delfåendet. Medgiva, i fall då dödsbo ej står under förvaltning av bouppteckningsman, ej samtliga dödsbodelägare ansökningen och skall förtydnessamma prövas av rätten, varde, där någon dödsbodelägares vistelseort är okänd eller dödsbodelägare uppehåller sig å avlägsen utrikes ort, sådan delägare särskilt kallad enligt 15 § första stycket delgivningslagen. Är målet, då gäldenären dör, redan hänskjutet till rätten, varde dödsboet kallat att inför rätten yttra sig över ansökningen, och gälle beträffande frånvarande delägares kallande vad nyss sagts. Söker borgenär, att avliden gäldenärs bo skall avträdas till konkurs, skall i fråga om ansökningens delgivning med dödsboet och delägares kallande till rätten tillämpas vad i första och andra punkterna föreskrivits.

13 §¹⁴

Medgiver gäldenären borgenärs konkursansökning, meddele konkursdomaren genast beslut om gäldenärens försättande å konkurs; bestrider gäldenären ansökningen eller uteblir han med förklaring, ehuru delgivning i behörig ordning skett, varde målet hänskjutet till rätten.

14 §¹⁵

Då konkursansökning skall hänskjutas till rätten, varde målet av konkursdomaren utsatt att förekomma inom tio dagar eller, om varken borgenären eller gäldenären begär att målet skall upptagas inom

14 §

Medger gäldenären borgenärs konkursansökan, skall konkursdomaren genast pröva ansökningen. Om konkursdomaren med hänsyn till tillgängliga upplysningar eller eljest finner särskilda skäl föreligga mot antagande att gäldenären är insolvent, skall målet hänskjutas till rätten.

Bestrider gäldenären ansökningen eller underlåter han att förklara sig, hänskjutes målet till rätten.

15 §

Mål som hänskjutes till rätten skall av konkursdomaren utsättas att förekomma inom två veckor eller, om särskilda skäl föreligga, en månad. Parterna skola kallas till rätten och därvid erinras om den i

¹³ Senaste lydelse 1970: 444.

¹⁴ Senaste lydelse 1946: 809.

¹⁵ Senaste lydelse 1969: 805.

Nuvarande lydelse

nämnda tid, senast på det allmänna ting som närmast därefter hålles. Kräves för gäldenärens kallande eller hans inställelse vid rätten oundgängligen längre tid, må tiden för målets företagande vid rätten utsträckas, dock ej utöver sex veckor från det delgivning av kallelsen kan väntas hava ägt rum. Till rätten skola parterna särskilt kallas. I kallelsen skall erinras om den i 16 § stadgade påföljden av parts utevaro.

I fråga om delgivning av kallelse, som avses i första stycket, äge vad i 12 § andra stycket andra och tredje punkterna stadgas motsvarande tillämpning.

16 §¹⁶

I mål angående egendomsavträde skall, om borgenären uteblir, målet avskrivras, såvida ansökningen ej medgives av gäldenären. Gäldenärens utevaro hindrar icke målets handläggning och avgörande.

Rätten må ej bevilja part uppskov, med mindre synnerliga skäl därtill äro. Beviljas uppskov, må det ej sättas längre än som oundgängligen kräves.

18 §

Konkursansökning må icke återkallas sedan beslut om gäldenärens försättande i konkurs meddelats.

Föreslagen lydelse

16 § föreskrivna påföljden av parts utevaro. I fall som avses i 12 § andra stycket skall även dödsbodelägare som ej biträtt ansökningen kallas.

I fråga om delgivning av kallelse har 13 § andra stycket motsvarande tillämpning.

16 §

Uteblir borgenär, som gjort konkursansökningen, när mål om gäldenärens försättande i konkurs företages till förhandling av rätten, skall målet avskrivras, om ej gäldenären medger ansökningen.

Gäldenärens utevaro från förhandling i mål om hans försättande i konkurs hindrar icke att målet avgöres.

Förhandling får på parts begäran uppskjutas när särskilda omständigheter föreligga. Uppskov får dock ej utan synnerliga skäl meddelas mot sökandens bestridande. Endast om det oundgängligen behövs får uppskovet göras längre än fyra veckor.

17 §

Äro flera ansökningar om gäldenärens försättande i konkurs anhängiga samtidigt och bifalles annan ansökning än den som kom in först, skall det med avseende på fråga som är beroende av tiden för konkursansökan anses som om konkursbeslutet grundats på den ansökning som kom in först.

18 §

Konkursansökan får ej återkallas sedan beslut om konkurs meddelats. Utan hinder av att gäldenären

¹⁶ Senaste lydelse 1934: 70.

Nuvarande lydelse

18 a §¹⁷

Har vid beslut om gäldenärens försättande i konkurs rätten eller konkursdomaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket eller, då fråga är om bolag, förening eller stiftelse, att styrelsen där har sitt säte, skall detta angivas i beslutet.

19 §¹⁸

Då beslut om egendomsavträde meddelats, skall konkursdomaren genast utfärda kungörelse därom med uppgift om dagen, då konkursansökningen ingivits.

Konkursdomaren skall därjämte bestämma och i kungörelsen tillkännagiva, när och varest första borgenärssammanträdet skall hållas, inom vilken tid borgenärerna böra hos konkursdomaren bevaka sina fordringar samt i vilken eller vilka tidningar inom orten kungörelser angående konkursen skola införas. I kungörelsen skall ock konkursdomarens postadress angivas.

Första borgenärssammanträdet skall hållas inför konkursdomaren icke tidigare än tre och icke senare än fem veckor från det beslutet om egendomsavträde meddelades, och skall vid bestämmandet av tid för detta sammanträde tagas hänsyn därtill att bouppteckning bör vara ingiven till konkursdomaren då sammanträdet hålles. Där det med hänsyn till konkursboets omfattning och beskaffenhet prövas oundgängligen nödigt, må konkursdomaren utsätta sammanträdet att hållas senare än

Föreslagen lydelse

själv ansökt om konkursen eller medgivit borgenärs ansökan därom skall dock på gäldenärens klagan högre rätt häva beslutet, om gäldenären visar att han är solvent.

19 §

Meddelas beslut om konkurs skall konkursdomaren genast utsätta första borgenärssammanträdet att hållas inför konkursdomaren tidigast tre och senast fem veckor från dagen för konkursbeslutet. Sammanträdet får dock hållas senare än som har sagts nu, om det är nödvändigt med hänsyn till konkursboets omfattning och beskaffenhet. Konkursdomaren skall även bestämma den tid, minst fyra och högst tio veckor från dagen för konkursbeslutet, inom vilken bevakning av fordran skall äga rum. Han skall därjämte bestämma den eller de ortstidningar i vilka kungörelser om konkursen skola införas.

Konkursbeslutet jämte vad konkursdomaren bestämt enligt första stycket kungöres i Post- och Inrikes Tidningar och i ortstidning som avses i nämnda stycke.

Gäldenären skall kallas till första borgenärssammanträdet och därvid erinras om sin skyldighet enligt 92 § att vid sammanträdet avlägga bouppteckningsed. I fråga om delgivning av kallelsen gäller vad som är föreskrivet om stämning i tvistemål.

¹⁷ Senaste lydelse 1934: 70.

¹⁸ Senaste lydelse 1970: 848.

Nuvarande lydelse

ovan sagts. Tiden, inom vilken bevakningar böra ske, skall utgöra minst fyra, högst tio veckor från meddelandet av beslutet om egendomsavträde. Antalet ortstidningar, i vilka kungörelser angående konkursen skola införas, må ej överstiga två.

Har, på sätt särskilt är stadgat, årsstämmning blivit utfördad och avträdes före den däri utsatta inställeldag egendom till konkurs, skall i den kungörelse, som utfärdas om konkursen, erinran ske därom att årsstämmning förut är beviljad och att den ej förfallit genom konkursen.

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970:847) och har konkursansökningen gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes, skall i konkurskungörelsen intagas erinran om att god man varit förordnad och i förekommande fall att förhandling ägt rum, ävensom angivas dagen, då ansökan om förordnande av god man gjordes.

20 §¹⁹

Kungörelse, som i 19 § sägs, skall ofördröjligen anslås i rättens kansli samt genast eller nästa postdag avsändas för att införas en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som jämlikt 19 § i sådant avseende bestämts.

Sedan den bouppteckning, som enligt 54 § skall upprättas, eller förteckning eller anmälan, som i andra stycket av samma paragraf sägs, kommit konkursdomaren tillhanda, låte han genom särskilda kallelsebrev underrätta alla kända inländska och utländska borgenärer om kungörelsens innehåll; skolande sådan underrättelse alltid meddelas

¹⁹ Senaste lydelse 1946: 809.

Nuvarande lydelse

utmätningssmannen i gäldenärens hemortskommun.

Breven skola med posten avsändas så snart ske kan och senast tio dagar före den för första borgenärs-sammanträdet utsatta dag.

Varder sedan kallelsebrev sålunda avsänts genom uppgift i boupp-teckningen eller genom tillägg till denna känt, att borgenär finnes, som ej blivit kallad, skall konkursdomaren ofördröjligen till honom avsända kallelsebrev av innehåll, som ovan sägs.

Om innehållet i kungörelsen skall konkursdomaren på sätt om delgivning av stämning i tvistemål är stadgat låta delgiva gäldenären särskild underrättelse med erinran om den honom enligt 92 § åliggande skyldigheten att å första borgenärs-sammanträdet avlägga boupp-teckningsed.

Att i visst fall kallelsebrev och underrättelse, varom ovan förmäles, skola innehålla meddelande om beslut, som avses i 103 §, därom stadgas i sistnämnda paragraf.

21 §²⁰

Konkursdomaren skall genast underrätta allmänna åklagaren i orten om gäldenärs försättande i konkurs.

Avträdes ämbets- eller tjänstemans egendom till konkurs, varde underrättelse därom av konkursdomaren genast meddelad gäldenärens närmaste förman.

Utvisar den i anledning av konkursen upprättade boupp-teckningen att fast egendom finnes i boet, skall så snart ske kan å inskrivningsdag om konkursen göras anteckning i in-teckningsprotokollet samt i in-tecknings- och fastighetsboken. Ligger egendomen inom annan rätts domvärjo, skall för verkställande av sådan anteckning konkursdomaren ofördröjligen

²⁰ Senaste lydelse 1973: 1132.

Föreslagen lydelse

Nuvarande lydelse

till inskrivningsdomaren i den ort där egendomen ligger insända bevis om konkursen jämte utdrag ur houppteckningen.

Hör till boet här i riket registrerat skepp eller andel i sådant skepp. skall anmälan om konkursen med angivande av skeppets registerbeteckning ofördröjligen göras till registermyndigheten. Denna har att på första inskrivningsdag i skeppsregistret göra anteckning om konkursen.

Ingår i konkursboet luftfartyg, som blivit infört i luftfartygsregistret, eller lott i eller intecknade reservdelar till sådant fartyg, skall anmälan om konkursen med angivande av fartygets nationalitets- och registreringsbeteckning ofördröjligen sändas till luftfartsstyrelsen samt till den inskrivningsdomare, som handlägger inskrivningsärenden rörande luftfartyg. Inskrivningsdomaren har att å första inskrivningsdag i inskrivningsboken för luftfartyg göra anteckning om konkursen.

Finnes i boet egendom vilken hör till sådan näringsverksamhet som kan omfattas av företagsinteckning, skall anmälan om konkursen ofördröjligen sändas till den inskrivningsdomare som har att upptaga ärenden angående inteckning i verksamheten. Inskrivningsdomaren har att på första inskrivningsdag i inskrivningsboken över ärenden om företagsinteckning göra anteckning om konkursen.

22 §²¹

Sedan beslut om *egendomsavträde* meddelats, vare gäldenären icke *herättigad* att råda över egendom, som hör till konkursboet.

Föreslagen lydelse

20 §

Sedan beslut om *konkurs* meddelats, får gäldenären icke råda över egendom som hör till konkursboet. Han får ej heller åtaga sig förbindelser som kunna göras gällande i konkursen.

²¹ Senaste lydelse 1946: 809.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §

Rättshandling mellan gäldenären och annan, som företages senast dagen efter den då kungörelse om konkursbeslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar, skall utan hinder av vad som sägs i 20 § gälla, om det ej visas att den andre ägde kännedom om beslutet eller att det förekom omständigheter som gävo honom skäligen anledning antaga att gäldenären var försatt i konkurs. Överlåtelse av eller annat förfogande över egendom som på grund härav skall gälla, skall likväl, om konkursboet utan oskäligt uppehåll yrkar det, gå åter mot att boet ersätter den andre vad han utgivit jämte nödvändig eller nyttig kostnad.

Infriar någon förpliktelse mot gäldenären efter den tidpunkt som anges i första stycket, skall det tillgodoräknas honom, om det av omständigheterna framgår att han var i god tro. Företager någon uppsägning eller annan liknande rättshandling mot gäldenären eller företager gäldenären sådan rättshandling mot annan efter sagda tidpunkt, skall den gälla, om det av omständigheterna framgår att den andre var i god tro och det är uppenbart ohylligt att rättshandlingen blir ogiltig mot konkursboet.

Om verkan av gäldenärens överlåtelse eller pantsättning av löpande skuldebrev, aktiebrev och vissa andra jämförbara värdehandlingar finnas särskilda bestämmelser.

22 § (forts.)

Är, då egendom avträdes till konkurs, rättegång mellan gäldenären och annan om sådan egendom, må konkursboet övertaga gäldenärens talan; övertager ej konkursboet gäldenärens talan, ehuru det underrättats om rättegången, skall den egendom, varom är fråga, anses icke tillhöra konkursboet. I fråga om konkursboets skyldighet att, då det övertager gäldenärens talan, svara för rättegångskostnad äge vad i rättegångsbalken är stadgat be-

22 §

Pågår rättegång mellan gäldenären och annan om egendom som hör till konkursboet, får konkursboet övertaga gäldenärens talan. Övertager boet ej gäldenärens talan, ehuru det underrättats om rättegången, skall egendomen anses icke tillhöra konkursboet och får ej heller så länge konkursen pågår utmätas för fordran som kan göras gällande i konkursen. Beträffande konkursboets skyldighet att svara för rättegångskostnad, om det övertager gäl-

Nuvarande lydelse

träffande den, å vilken överlåtelse enligt 13 kap. 7 § nämnda balk ägt rum, motsvarande tillämpning.

Föres talan mot gäldenären angående fordran, som må göras gällande i konkursen, äge konkursboet inträda i rättegången jämte gäldenären.

Då konkurs inträffat, åligger gäldenären att därom underrätta den rätt, där enligt vad nu sagts rättegång föres; rätten har att lämna konkursboet meddelande om rättegången.

Angående skyldighet för förvaltare att inhämta rättens ombudsmans samtycke till talan, som enligt denna paragraf må föras av konkursboet, och påföljden, om det underlåtes, gälle vad i 79 § är stadgat.

23 §

Sedan beslut om egendomsavtråde meddelats, må ej för skuld, som gäldenären gjort, utmätning ske å egendom, som hör till konkursboet; har sådan åtgärd ändå kommit till stånd, vare den utan verkan.

Utan hinder av konkurs må likväl den, som till säkerhet för fordran har panträtt i fast eller lös egendom, erhålla utmätning av egendom, som sålunda häftar för fordringen.

24 §²²

Har utmätning skett innan beslut om *egendomsavtråde* meddelats, skall verkställigheten fortgå utan hinder av konkursen, om ej annat följer av andra eller tredje stycket. Om utmätningssökanden ej hade panträtt och den förmånsrätt som han vunnit genom utmätningen skall gå åter, skall belopp, som enligt utsökningslagen (1877: 31 s. 1) skolat utgivas till utmätningssökanden eller annan borgenär som ej hade

Föreslagen lydelse

denärens talan, tillämpas vad som i rättegångsbalken föreskrives om den, till vilken överlåtelse ägt rum enligt 13 kap. 7 § samma balk.

Föres talan mot gäldenären angående fordran som kan göras gällande i konkursen, får konkursboet inträda i rättegången jämte gäldenären.

Det åligger gäldenären att i fall som avses i första och andra styckena underrätta domstolen om konkursen. Domstolen skall lämna konkursboet meddelande om rättegången.

23 §

Sedan beslut om konkurs meddelats, får egendom som hör till konkursboet ej utmätas för fordran hos gäldenären. Om det ändå sker, är åtgärden utan verkan.

Utan hinder av konkurs får likväl egendom vari panträtt för viss fordran gäller utmätas för fordringen.

24 §

Har utmätning skett innan beslut om *konkurs* meddelats, skall verkställigheten fortgå utan hinder av konkursen, om ej annat följer av andra eller tredje stycket. Om utmätningssökanden ej hade panträtt och den förmånsrätt som han vunnit genom utmätningen skall gå åter, skall belopp, som enligt utsökningslagen (1877: 31 s. 1) skolat utgivas till utmätningssökanden eller annan borgenär som ej hade panträtt, i

²² Senaste lydelse 1971: 498.

Nuvarande lydelse

panträtt, i stället redovisas till förvaltaren.

Verkställigheten skall på begäran av förvaltaren uppskjutas, om det behövs för att borgenärens rätt skall kunna tillvaratagas eller eljest synnerliga skäl föreligga. Begäran om uppskov får göras även av borgenär, vars rätt kan bero därav. Om auktion är utsatt, skall konkursboet betala kostnad som blir onyttig genom uppskovet.

Om utmätningssökanden ej hade panträtt och den förmånsrätt som han vunnit genom utmätningen skall gå åter, skall även utmätningen gå åter, om förvaltaren begär det innan egendomen blivit såld.

Föreslagen lydelse

stället redovisas till förvaltaren.

25 §

Beslut om *egendomsavtråde gångt* i verkställighet utan hinder *därav* att ändring i beslutet sökes.

Vill annan än gäldenären klaga *däröver* att *konkursansökning upptagits*, varde tiden för *besvärs anförande räknad från det kungörelse om konkursen infördes i allmänna tidningarna*.

25 §

Beslut om *konkurs* går i verkställighet utan hinder *av* att ändring i beslutet sökes.

Vill annan än gäldenären klaga *över* att *konkursansökan bifallits*, räknas *hsvärstiden från den dag då kungörelse om konkursbeslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar*.

26 §²³

*Var*der beslut om *egendomsavtråde upphävt* av högre rätt, skall konkursdomaren *underrättas där- om; och låte han kungöra* den högre rättens beslut *en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, ävensom nedtaga den i rättens kansli anslagna kungörelsen*.

Finnes i gäldenärens bo fast egendom eller här i riket registrerat skepp eller andel i sådant skepp eller ock luftfartyg, som blivit införd i luftfartygsregistret, eller lott i eller in-tecknade reservdelar till fartyg eller egendom, vilken hör till sådan näringsverksamhet som kan omfattas av företagsinteckning, skall vad i 21 § tredje, fjärde, femte och sjätte styckena föreskrivits an-

26 §

Om högre rätt *upphäver beslut om konkurs*, skall konkursdomaren *genast låta kungöra* den högre rättens beslut. Innan egendomen i boet återställes till gäldenären skola konkurskostnaderna och *annan skuld som boet ådragit sig uttagas ur egendomen såvitt den förslår*.

²³ Senaste lydelse 1973: 1132.

Nuvarande lydelse

gående anteckning eller anmälan om konkursen äga motsvarande tillämpning i fråga om den högre rättens beslut.

Innan i följd av den högre rättens beslut egendomen i boet återställes till gäldenären, skola av densamma, såvitt den förslår, konkurskostnaderna och den gäld, som boet eljest må hava åsamkat sig, betalas.

2 kap.

Om vad till konkursbo rätteligen hör, så ock om återvinning till konkursbo.

27 §²⁴

Till konkursbo räknas all egendom, som tillhörde gäldenären då beslutet om egendomsavträde meddelades eller tillfaller honom under konkursen och som är av beskaffenhet att kunna tagas i mät för gäld, så ock den egendom som kan återvinnas till konkursboet.

Föreslagen lydelse

2 kap.

Egendom som ingår i konkurs och återvinning till konkursbo

27 §

Till konkursbo räknas, i den mån ej annat följer av 21 §, all egendom, som tillhörde gäldenären när konkursbeslutet meddelades eller tillfaller honom under konkursen och som är av beskaffenhet att kunna utmätas. Till konkursbo räknas även den egendom som kan tillföras boet genom återvinning.

Avlöning eller därmed vid utmätning jämställd arbetsinkomst som inestår vid konkursens början och arbetsinkomst som gäldenären därefter förvärvar får dock behållas av honom, i den mån den ej, sedan skatteavdrag skett enligt vad därom är föreskrivet, uppenbart överstiger vad som åtgår för hans och hans familjs försörjning samt till fullgörande av underhållsskyldighet som i övrigt åvilar honom. Vad som sagts om avlöning äger motsvarande tillämpning i fråga om periodiskt utgående vederlag för utnyttjande av rätt till litterärt eller konstnärligt verk eller annat sådant och beträffande belopp vilka utgå som pension eller livränta. Om rättigheten till pension eller livränta är av beskaffenhet att kunna utmätas, får dock konkursboet förfoga över den.

Gäldenären är skyldig att underrätta förvaltaren om inkomst som avses i andra stycket. Vill förvaltaren göra anspråk på inkomsten, skall han därom underrätta arbetsgivare eller annan som skall utgiva förmånen. Innan sådan underrättelse lämnats får förfallet belopp betalas ut till gäldenären.

Tvist huruvida någon del av inkomsten skall tillkomma konkursboet, prövas av rätten på ansökan av förvaltaren, borgenär, gäldenären eller underhållsberättigad. Konkursdomaren skall inhämta yttrande av rättsens ombudsman och, om förvaltaren ej är sökande, av denne samt skyndsamt utsätta tid och plats för rättens sammanträde och om detta underrätta gäldenären, förvaltaren och rättsens ombudsman samt, om borgenär eller underhållsberättigad är sökande, denne. Rättens beslut länder till efterrät-

²⁴ Senaste lydelse 1968: 625.

Nuvarande lydelse

telse, även om talan föres däremot. Beslutet skall på ansökan ändras, om senare upplysta omständigheter eller ändrade förhållanden föranleder det.

Föreslagen lydelse

28 §

Återvinning till konkursbo får på begäran av boet ske i enlighet med vad som anges i detta kapitel. Vad som har sagts nu gäller dock ej beträffande

1. betalning av skatt eller allmän avgift som avses i 1 § lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m., om fordringen varit förfallen till betalning,

2. betalning av eller förmånsrätt för underhållsbidrag enligt giftermåls- eller föräldrabalken, om bidragsbeloppet varit förfallet till betalning och den underhållsberättigade icke gynnats på ett otillbörligt sätt.

35 §²⁵

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970: 847) och har konkursansökningen gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes, skall i avseende å rätten att söka återvinning så anses, som om konkursansökningen gjorts, då ansökningen om förordnande av god man gjordes, och skall, där åtgärd, varom i 28, 29, 30, 32 eller 33 § förmåles, vidtagits efter det att förhandling om offentligt ackord beslutats, den, gentemot vilken gäldenären vidtog åtgärden, anses därvid hava haft skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd.

29 §

Med fristdag avses dagen då ansökan om gäldenärens försättande i konkurs kom in. Har god man förordnats enligt ackordslagen (1970:847) avses med fristdag i stället dagen för ansökan härom, såvida konkursansökan gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes. Har dödsho avträtts till förvaltning av boutredningsman avses med fristdag dagen för ansökan härom, såvida boutredningsman förordnats senare än tre månader före den dag som eljest skulle anses som fristdag.

29 a §

Som närstående till gäldenären anses den som är gift med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till gäldenären eller är besvägrad med honom i rätt upp-

²⁵ Senaste lydelse 1970: 848.

*Nuvarande lydelse*34 §²⁶

Har i fall, då 28, 28 a, 29, 32, 32 a eller 33 § icke är tillämplig, gäldenären innan beslutet om egendomsavträde meddelades ingått avtal, varav kommit skada för borgenärerna, och var det vid avtalets ingående hans avsikt att tillskynda dem skada, gånge, där den, med vilken avtalet ingicks, hade kännedom om gäldenärens avsikt, det avtal på talan av konkursboet åter; dock må, sedan fem år förflutit från det avtalet ingicks, sådan talan ej anställas mot annan än gäldenärens make.

Föreslagen lydelse

eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon samt den som eljest står gäldenären personligen särskilt nära.

Som närstående till näringsidkare eller juridisk person anses vidare

1. den som har en på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse grundad, väsentlig gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen,

2. den som ej ensam men jämte honom närstående har sådan gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen som sägs under 1,

3. den som genom en ledande ställning har ett bestämmande inflytande över verksamhet som näringsidkaren eller den juridiska personen bedriver,

4. den som är närstående till någon som enligt 1–3 är närstående.

29 b §

Avhändelse av fast egendom anses ej ha ägt rum förrän lagfart sökts.

30 §

Rättshandling, varigenom på otillbörligt sätt viss borgenär gynnats framför andra eller gäldenärens egendom undandragits borgenärerna eller hans skulder ökats, går åter, om gäldenären var eller genom sitt förfarande blev insolvent samt den andre kände till eller bort känna till gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig.

Ägde rättshandlingen rum mer än fem år före fristdagen, går den åter endast om den företagits gentemot gäldenären närstående.

²⁶ Senaste lydelse 1944: 707.

Nuvarande lydelse

28 §

Har gäldenären genom gåva avhänt sig egendom av sådant värde, att borgenärerna därav haft märklig skada, och är gåva av lös egendom fullbordad inom etthundraåttio dagar innan konkursansökningen gjordes eller under tiden därefter till dess beslutet om egendomsavträde meddelades eller har, där fast egendom bortgivits, lagfart ej sökts tidigare än nu sagts, gånge den gåva på talan av konkursboet åter. Samma lag vare, där köp, byte, lega eller annat sådant avtal skett och av missförhållandet emellan de å ömse sidor utfästa villkor kan ses, att avtalet huvudsakligen har egenskap av gåva.

33 §²⁷

Har vid bodelning mellan gäldenären och hans make eller dennes arvingar gäldenären i märklig mån eftergivit sin rätt och är bodelningshandlingen ej ingiven till rätten tidigare än ett år innan konkursansökningen gjordes, gånge den bodelning på talan av konkursboet åter. Samma lag vare, om vid bodelningen egendom till skada för borgenärerna frångått gäldenären mot det att fordran å honom utlagts å hans lott; dock att i sådant fall vad i 29 § tredje stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning. Från gäldenärens make må återvinning enligt 28–32 §§ äga rum, ändå att åtgärd, som för varje fall avses, blivit företagen tidigare än i nämnda paragrafer sägs, dock ej, om den vidtagits mer än ett år innan konkursansökningen gjordes. Har fast egendom bortgivits genom avtal som avses i 12 kap. 2 § fastighetsbildningslagen (1970:988), får återvinning enligt 28 § ske från gäldenärens make, om

Föreslagen lydelse

31 §

Gåva går åter, om den fullbordats senare än sex månader före fristdagen. Gåva som fullbordats dessförinnan men senare än ett år eller, när den skett till gäldenären närstående, två år före fristdagen går åter, om det icke visas att gäldenären varken var eller genom gåvan blev insolvent.

Första stycket gäller även köp, byte eller annat avtal, om med hänsyn till missförhållandet mellan utfästelserna på ömse sidor är uppenbart, att avtalet delvis har egenskap av gåva.

Understöd och sedvanliga gåvor som ej stodo i missförhållande till gäldenärens ekonomiska förhållanden äro undantagna från återvinning enligt denna paragraf.

32 §

Bodelning mellan gäldenären och hans make eller dennes dödsbo, vid vilken gäldenären eftergivit sin rätt i avsevärd mån eller låtit egendom frångå sig mot att fordran mot honom utlagts på hans lott, går i motsvarande mån åter, om bodelningshandlingen kommit in till rätten senare än två år före fristdagen och det icke visas att gäldenären efter bodelningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

²⁷ Senaste lydelse 1971: 1039.

Nuvarande lydelse

sammanläggningen ej fullbordats tidigare än nu sagts.

Där dödsbos egendom blivit avträdd till konkurs på ansökning, som gjorts inom en månad från det bo-uppteckning förrättades eller tiden därför tilländagick eller, om efter ansökning inom sålunda stadgad tid egendomen blivit avträdd till förvaltning av boutredningsman, inom en månad från det boutredningsman förordnades, skall, ändå att rätt till återvinning ej föreligger enligt vad förut i detta kapitel är sagt, avtal, som för dödsboet slutits till skada för borgenärerna, på talan av konkursboet återgå, om den, med vilken avtalet ingicks, hade skälig anledning till antagande, att dödsboet var på obestånd. Har, efter dödsfallet, borgenär till skada för övriga borgenärer erhållit betalning eller fått utfäst pant till sig överlämnad, skall i konkursen vad nyss är sagt om återgång av avtal äga tillämpning. Är in-teckning av skuldebrev sökt i dödsboets egendom på grund av medgivande, som lämnats efter dödsfallet eller som av den döde givits för fordran, vid vars tillkomst sådan säkerhet ej betingats, skall, där konkurs inträffar såsom nyss sagts, städse gälla vad i 29 § är stadgat om in-teckning.

*Föreslagen lydelse*32 a §²⁸

Till aktiebolags konkursbo må från aktieägare, som på grund av sitt aktieinnehav har eller hade ett bestämmande inflytande över bolaget, eller från sådan aktieägars make eller den, som är hans avkomling eller gift med hans avkomling, återvinning enligt 28–32 §§ äga rum, ändå att åtgärd, som för varje fall avses, blivit företagen tidigare än i nämnda paragrafer sägs; dock ej om den vidtagits mer än ett år innan konkursansökningen gjordes.

²⁸ Senaste lydelse 1944: 707.

Nuvarande lydelse

Har person, som i första stycket avses, inom ett år innan konkursansökningen gjordes eller under tiden därefter till dess beslutet om egendomsavträde meddelades, från bolaget uppburit lön eller arvode i vidare mån än han enligt 100 a § ägt i konkurs göra såsom fordran gällande, gånge betalningen på talan av konkursboet åter.

28 a §²⁹

Har gäldenären inom etthundra-åttio dagar innan konkursansökningen gjordes eller under tiden därefter till dess beslutet om egendomsavträde meddelades överlämnat medel till pensionsstiftelse och har stiftelsen därigenom erhållit överskott på kapitalet, skall överskottet på talan av konkursboet återgå. Har gäldenären inom samma tid överlämnat medel till personalstiftelse, skola även dessa medel återgå till konkursboet.

29 § fjärde stycket³⁰

Vad i första stycket stadgas äger motsvarande tillämpning i fråga om överlämnande av medel till pensionsstiftelse.

Föreslagen lydelse

33 §

Betalning av lön, arvode eller pension till gäldenären närstående, som skett senare än sex månader före fristdagen och som uppenbart översteg vad som kunde anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt, går åter till belopp motsvarande överskottet. Har betalningen skett dessförinnan senare än två år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det icke visas att gäldenären varken var eller genom betalningen blev insolvent.

34 §

Överföring av medel till pensionsstiftelse, som skett senare än sex månader före fristdagen och som medfört att stiftelsen fått överskott på kapitalet, går åter till belopp motsvarande överskottet. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när åtgärden väsentligen gynnat gäldenären eller honom närstående, två år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det icke visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Överföring till pensionsstiftelse i annat fall än som sägs i första stycket går åter, om överföringen skett senare än tre månader före fristdagen. Har överföringen väsentligen gynnat gäldenären eller honom närstående, går den också åter, om åtgärden skett dessförinnan men senare än två år före fristdagen och det icke visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Överföring av medel till personalstiftelse går åter, om överföringen skett senare än sex månader före fristdagen. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år

²⁹ Senaste lydelse 1967:533.

³⁰ Senaste lydelse av 29 § 1973: 1132.

Nuvarande lydelse

29 § första stycket

Har gäldenären inom sextio dagar innan konkursansökningen gjordes eller under tiden därefter till dess beslutet om egendomsavträde meddelades betalt gäld, som icke var förfallen, då betalningen erlades, eller betalt gäld annorledes än med penningar eller andra med hänsyn till hans och borgenärens yrke vanliga betalningsmedel eller lämnat pant för gäld, vid vars tillkomst sådan säkerhet ej betingats, gånge den betalning eller pantsättning på talan av konkursboet åter.

29 § tredje stycke

Vad sålunda föreskrivits äge icke tillämpning, där borgenären visar, att han, då han mottog betalningen eller panten eller sökte inteckningen, saknade skälig anledning att antaga, att gäldenären ville gynna honom framför övriga borgenärer; dock vare sådan bevisning utan verkan, om borgenären, då han mottog betalningen eller panten eller sökte inteckningen, hade skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd, eller kännedom om konkursansökningen.

Föreslagen lydelse

eller, när åtgärden väsentligen gynnat gäldenären eller honom närstående, två år före fristdagen, går den åter, om det icke visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Om rätt att i särskilda fall återkräva försäkringspremier m. m. finnas bestämmelser i 117 § lagen (1927:77) om försäkringsavtal.

35 §

Betalning av skuld, som skett senare än tre månader före fristdagen och som gjorts med annat än sedvanliga betalningsmedel, i förtid eller med belopp som avsevärt försämrat gäldenärens ekonomiska ställning, går åter, om den ej med hänsyn till omständigheterna ändå kan anses som ordinär. Har betalningen skett till närstående dessförrinnan men senare än två år före fristdagen, går den åter, om det icke visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Vad som i första stycket sägs om återvinning av betalning äger motsvarande tillämpning när kvittning skett, om borgenären enligt 121 § ej varit berättigad att kvitta i konkursen.

Nuvarande lydelse

36 §

Har gäldenären erlagt betalning för växel, vare den, som mottagit betalningen, icke på grund av vad i 30 eller 33 § stadgas om återgång av betalning av förfallen gäld skyldig återbära vad han mottagit, där han efter växellag ej kunnat vägra att mottaga betalningen utan att förlora växlerätt mot någon växelgäldenär. Vad gäldenären erlagt vare dock den, som vid återgångstalan för bristande betalning skolat efter växellag i sista hand ansvara för växelns betalning, eller, om växeln tillkommit för annans räkning, denne pliktig att till konkursboet återbära, så framt han utlämnat eller låtit utlämna växeln under sådana omständigheter, att, därest betalning för växeln då till honom av gäldenären erlagts, betalningen skolat jämlikt föreskrift i 30 eller 33 § om återgång av betalning av förfallen gäld på talan av konkursboet återgå.

Vad ovan i denna paragraf är stadgat i fråga om växel skall äga motsvarande tillämpning å check.

30 §

Har gäldenären inom trettio dagar innan konkursansökningen gjordes eller under tiden därefter till dess beslutet om egendomsavsträde meddelades betalt förfallen gäld eller lämnat pant för gäld, vid vars tillkomst sådan säkerhet betingats men ej överlämnats, och hade borgenären, då han mottog betalningen eller panten, skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd, eller kännedom om konkursansökningen, gånge den betalning eller pantsättning på talan av konkursboet åter.

Föreslagen lydelse

36 §

Betalning för växel eller check går i fall som avses i 35 § åter endast i den mån den som mottog betalningen kunnat vägra att göra det utan att förlora växel- eller checkrätt mot annan hos vilken han kunde erhålla täckning.

Är återvinning av betalning utsluten till följd av vad i första stycket sägs, är den som, om betalning utblivit, skolat bära den slutliga förlusten skyldig att utge ersättning under samma förutsättningar som gällt för återvinning, om betalningen skett till honom som borgenär.

Nuvarande lydelse

(Jfr 29 och 30 §§ ovan.)

31 §³¹

Har inom trettio dagar innan konkursansökningen gjordes eller under tiden därefter till dess beslutet om egendomsavträde meddelades egendom tagits i mät för borgenärs fordran, skall den förmånsrätt eller betalning som vunnits genom utmätningen på talan av konkursboet gå åter. Har borgenär ej fått betalning när den rätt som vunnits genom utmätningen skall gå åter, behöver särskild talan dock ej väckas.

32 §

Har gäldenären inom sextio dagar innan konkursansökningen gjordes eller under tiden därefter till dess beslutet om egendomsavträde meddelades annorledes än i 28 och 29 §§ sägs ingått avtal till skada för borgenärerna och hade den, med vilken

Föreslagen lydelse

37 §

Säkerhet som gäldenären överlämnat senare än tre månader före fristdagen går åter, om den ej var betingad vid skuldens tillkomst eller ej överlämnats utan dröjsmål efter skuldens tillkomst. Har säkerheten överlämnats till gäldenären närstående dessförinnan men senare än två år före fristdagen, går den åter under angivna förutsättningar, om det icke visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Med överlämnande av säkerhet jämställes annan åtgärd av gäldenären eller borgenären som är avsedd att trygga borgenärens rätt.

När säkerheten förutsätter inskrivning, skall dröjsmål som sägs i första stycket anses föreligga, om ansökan gjorts senare än på den inskrivningsdag som inträffar näst efter två veckor från skuldens tillkomst.

38 §

Förmånsrätt eller betalning som borgenär vunnit genom utmätning går åter, om egendomen tagits i mät senare än tre månader före fristdagen. Har utmätningen skett till förmån för gäldenären närstående, går förmånsrätten eller betalningen också åter, om egendomen tagits i mät dessförinnan men senare än två år före fristdagen och det icke visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

³¹ Senaste lydelse 1971: 498.

Nuvarande lydelse

avtalet ingicks, skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd, eller kännedom om konkursansökningen, gånge det avtal på talan av konkursboet åter, utan så är att den, med vilken avtalet ingicks, visar, att han varken insåg eller borde hava insett, att avtalet skulle lända borgenärerna till förfång.

Där å fast egendom, som gäldenären avhänt sig, lagfart sökts under tid, som i första stycket sägs, skall vad där stadgas äga tillämpning, ändå att avtalet skett tidigare.

37 §

första och andra styckena³²

Finnes egendom, som skall återställas, ej i behåll eller kan borgenär i fall, som avses i 29 §, ej tillhandahålla handling, på grund varav in-teckning sökts, vare konkursboet berättigat till ersättning för därigenom uppkommen skada.

Har den, med vilken gäldenären ingått avtal, lämnat vederlag för egendom, som han erhållit genom avtalet, äge han, där konkursboet återvinner egendomen, av boet återfå vad han utgivit. Vad sålunda är stadgat gälle dock ej, där vederlaget icke kommit boet till godo samt den, med vilken avtalet ingicks, hade kännedom om att gäldenärens avsikt var att undanhålla borgenärerna vederlaget. Går bodelning åter, svare konkursboet andra maken eller hans arvingar för återbäring av den egendom, som gäldenären vid bodelningen bekommit. Finnes egendom, som enligt vad ovan sägs skall av konkursboet återbäras, ej i behåll, skall ersättning utgå efter egendomens värde.

Föreslagen lydelse

39 §

Vid återvinning skall egendom som gäldenären utgivit återbäras till konkursboet.

Den som lämnat gäldenären vederlag för egendom som sägs i första stycket äger återfå vad han utgivit. Detta gäller dock ej vederlag som icke kommit boet till godo, om den som lämnade vederlaget hade eller borde ha haft kännedom om att gäldenärens avsikt var att undanhålla borgenärerna detsamma.

Finnes egendom som enligt första eller andra stycket skall återbäras ej i behåll, skall ersättning för dess värde utgå. Är återbäring av viss egendom förenad med särskild olägenhet för den förpliktade, kan det medges honom att utge ersättning i egendomens ställe.

³² Senaste lydelse av 37 § 1946: 809.

Nuvarande lydelse

37 §

fjärde och femte styckena

Då betalning återgår, äge borgenären göra sin fordran gällande i konkursen. Samma lag vare, då bodelning återgår, vid vilken egendom frångått gäldenären mot det att fordran å honom utlagts å hans lott.

Återvinnes från gäldenärens make egendom, som denne erhållit i gåva, eller går bodelning emellan gäldenären och hans make eller dennes arvingar åter och har maken eller arvingarna i följd av vad som stadgas i 8 kap. 5 § eller 13 kap. 14 § giftermålsbalken, innan stämning om återvinning delgavs, infriat någon gäldenärens skuld, vare konkursboet skyldigt återgälda maken eller arvingarna vad sålunda guldits jämte ränta.

37 §

tredje stycket

När å någondera sidan återbäring sker, skall ock utgivas ränta eller avkomst, som under tiden fallit. Då vid återgång av gåva eller bodelning egendom av gåvotagare eller gäldenärens make eller dennes arvingar återbäres, varde, där den återbäringsskyldige ej visas hava haft skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd, eller kännedom om konkursansökningen och ej heller 34 § är tillämplig, all å egendomen gjord nödig och nyttig kostnad ersatt. Återbäres eljest egendom av annan än konkursboet, njute denne ersättning allenast för nödig kostnad. För nödig och nyttig kostnad å egendom, som av konkursboet återbäres, vare konkursboet berättigat till ersättning.

29. § andra stycket

Om borgenär under ovan angiven tid sökt in-teckning av skuldebrev för fordran, vid vars tillkomst sådan säkerhet ej betingats, är borgenären pliktig att på talan av konkursboet antingen återställa in-tecknings-handlingen till boet eller också till-

Föreslagen lydelse

39 a §

Den som är skyldig att återbära egendom skall även utge den avkastning som belöper på tiden efter delgivning av stämning i målet. Den som skall återbära egendom vid återvinning enligt 30 § kan dock förklarar skyldig att utge den avkastning han uppburit sedan han mottog egendomen.

Den som nedlagt nödvändig eller nyttig kostnad på egendom som återbäres har rätt till ersättning därför, om ej särskilda skäl föreligga däremot.

Återvinnes säkerhet som grundas på in-teckning, skall in-tecknings-handlingen återställas eller, om den behövs som bevis för fordringen, till-handahållas för utbyte eller dödning av in-teckningen. Kan det ej ske, skall ersättning utgå.

Nuvarande lydelse

handahålla inteckningshandling angående luftfartyg för utbyte enligt vad som är föreskrivet därom samt handling, på grund varav företagsinteckning sökts, för inteckningens dödande.

Föreslagen lydelse

39 b §

Har tredje man ställt egendom som säkerhet för förpliktelse av gäldenären och, sedan gäldenären fullgjort förpliktelsen, återfått säkerheten, är den som återställt säkerheten ej skyldig att vid återvinning återbära mer än som överstiger säkerhetens värde, om han ej kan återfå denna och ej heller, när han återställde säkerheten, kände till eller bort känna till gäldenärens insolvens.

Tredje man är skyldig att till borgenären eller, om konkursboet begär det, direkt till konkursboet ånyo utge säkerheten eller ersätta dess värde under samma förutsättningar som skolat gälla för återvinning av fullgörelsen, om den i stället skett till honom.

Första och andra styckena äga motsvarande tillämpning, när tredje man ingått borgen för gäldenärens förpliktelse och gäldenären fullgjort förpliktelsen.

40 §

Skyldighet för annan än konkursbo att enligt 39, 39 a eller 39 b § utge egendom eller ersättning, återställa eller tillhandahålla inteckningshandling eller ånyo ställa säkerhet eller borgen kan jämkas, om synnerliga skäl föreligga.

38 §

Har egendom, vartill konkursbo enligt vad ovan är stadgat har återvinningsrätt, överlåtit till annan, äge konkursboet jämväl mot honom den rätt, där han ej var i god tro, då han åtkom egendomen.

40 a §

Har egendom, som enligt vad förut är sagt kan återvinnas, överlåtit till annan, har konkursboet samma rätt till återvinning mot denne, om han kände till eller bort känna till de omständigheter som grunda denna rätt.

Nuvarande lydelse

39 §³³

Den återvinningsrätt, som enligt vad ovan är stadgat tillkommer konkursbo, må göras gällande ej mindre av förvaltaren än även av borgenär, som bevakat fordran i konkursen; dock att borgenär, som vill anställa återvinningstalan, skall, före talans anhängiggörande, därom underrätta förvaltaren vid påföljd, att hans talan eljest ej upptages till prövning.

Återvinningstalan enligt 28–33 och 36 §§ skall anhängiggöras genom stämning inom sex månader från första borgenärssammanträdet; har å fast egendom, som gäldenären avhänt sig, lagfart ej blivit sökt före nämnda sammanträde eller har, då fråga är om återgång av bodelning, bodelningshandlingen ej därförinnan ingivits till rätten, skall klandertiden räknas från den dag lagfarten söktes eller bodelningshandlingen ingavs.

Är talan anställd av borgenär, svare han själv för rättegångskostnaden; dock vare han berättigad att av boet erhålla ersättning för sagda kostnad, i den mån den täckes av vad genom rättegången kommit boet till godo.

Föreslagen lydelse

40 b §

Återvinning påkallas av förvaltaren genom väckande av talan vid allmän domstol, genom anmärkning mot bevakning eller genom invändning mot annat yrkande som framställes mot konkursboet. Om förvaltaren icke vill påkalla återvinning och ej heller ingår förlikning i saken, får borgenär som bevakat fordran i konkursen påkalla återvinning genom väckande av talan vid allmän domstol. För återgång av förmånsrätt som vunnits genom utmätning är särskild åtgärd ej behövlig.

Talan vid allmän domstol väckes inom ett år från fristdagen. Dock får talan väckas inom tre månader från det att anledning därtill blev känd för konkursboet. Har gäldenären avhänt sig fast egendom eller är fråga om återgång av bodelning, kan talan även väckas inom tre månader från den dag då lagfart söktes eller bodelningshandlingen ingavs till rätten.

Borgenär som för talan svarar för rättegångskostnaden men har rätt att få ersättning därför av boet, i den mån kostnaden täckes av vad som kommit boet till godo genom rättegången.

³³ Senaste lydelse 1946:809.

Nuvarande lydelse

40 §

Bevakar den, mot vilken talan enligt 39 § är anställd, i följd därav fordran i konkursen och är den talan ej så tidigt väckt, att han kunnat bevaka fordringen inom den för bevakning av fordringar utsatta tid, vare han berättigad att på vad han till konkursboet skall återbära avräkna så mycket, som på fordringen bort belöpa, om den blivit bevakad inom sagda tid.

3 kap.

Om avträdd egendoms förvaltning

54 §

Den enligt 43 § utsedde förvaltaren skall så snart ske kan ej mindre omhändertaga gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar, som röra boet, samt, där gäldenären är köpman, i hans handelsböcker å lämpligt ställe göra anteckning om dagen för omhändertagandet, än även förrätta uppteckning av tillgångar och skulder i boet med uppgift å varje borgenärs namn, boningsort och postadress, så ock å nämnda böcker och handlingar. Där så befinnes nödigt, må förvaltaren för bouppteckningsförrättningen anlita sakkunnigt biträde. I bouppteckningen skola tillgångarna upptagas till de värden, som de efter noggrann uppskattning prövas äga. Vid bouppteckningsförrättningen skall gäldenären vara tillstädes och under edsförpliktelse redligen uppgiva boet. Har av gäldenären under edsförpliktelse underskriven bouppteckning förut ingivits till konkursdomaren och finner förvaltaren densamma tillförlitlig, vare upprättande av ny bouppteckning ej av nöden.

Då bouppteckning upprättas av förvaltaren, skall ett exemplar därav tillställas konkursdomaren inom

Föreslagen lydelse

40 c §

Den som med anledning av återvinning får fordran i konkursen är, även om han ej bevakar fordringen, berättigad att vid återbäring till boet avräkna vad som bort tillkomma honom såsom utdelning, om bevakning hade skett i rätt tid, och i övrigt vid senare utdelning utfå vad som skolat belöpa på fordringen, om den hade bevakats.

3 kap.

Förvaltning av egendom som ingår i konkurs

54 §

Den enligt 43 § utsedde förvaltaren skall så snart ske kan ej mindre omhändertaga gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar, som röra boet, samt, där gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, i hans handelsböcker å lämpligt ställe göra anteckning om dagen för omhändertagandet, än även förrätta uppteckning av tillgångar och skulder i boet med uppgift å varje borgenärs namn, boningsort och postadress, så ock å nämnda böcker och handlingar. Där så befinnes nödigt, må förvaltaren för bouppteckningsförrättningen anlita sakkunnigt biträde. I bouppteckningen skola tillgångarna upptagas till de värden, som de efter noggrann uppskattning prövas äga. Vid bouppteckningsförrättningen skall gäldenären vara tillstädes och under edsförpliktelse redligen uppgiva boet. Har av gäldenären under edsförpliktelse underskriven bouppteckning förut ingivits till konkursdomaren och finner förvaltaren densamma tillförlitlig, vare upprättande av ny bouppteckning ej av nöden.

Då bouppteckning upprättas av förvaltaren, skall ett exemplar därav tillställas konkursdomaren inom

Nuvarande lydelse

en vecka från det beslutet om *egen-*
domsavträde meddelades. Möter i
något fall hinder härför, åligge för-
valtaren att inom nämnda tid till-
ställa konkursdomaren förteckning
å borgenärerna, upptagande varje
borgenärs namn, boningsort och
postadress, samt att därefter så
snart ske kan inkomma med bouppteckningen. Godkänner förvaltaren till konkursdomaren förut ingiven bouppteckning, göre anmälan där-
om inom tid, som nyss sagts.

55 §

Förvaltaren skall under rättsens
ombudsmans inseende så snart ske
kan upprätta skriftlig berättelse om
boets tillstånd, så ock om orsakerna
till gäldenärens obestånd, så vitt de
kunnat utrönas. I berättelsen skall
upptagas en översikt över tillgångar
och gäld av olika slag ävensom sär-
skilt anmärkas, huruvida skäligen
anledning förefinnes till antagande, att
gäldenären gjort sig skyldig till
brottsligt förhållande mot sina bor-
genärer. Förefinnes anledning till
antagande, som nyss sagts, skall
grunden därför angivas. *Är gälde-*
nären köpman, varde i berättelsen
tillika anmärkt, vilka handelsböcker
han hållit och huru de blivit förda;
och skall i sådant fall vid berättelsen
fogas den av gäldenären senast upp-
gjorda balansräkningen. Berättel-
sen skall underskrivas av förval-
taren.

Avskrift av berättelsen med den balansräkning, som må vara därvid
fogad, skall av förvaltaren utan dröjsmål tillställas konkursdomaren även-
som hållas tillgänglig för borgenärer, som vilja taga del av densamma; och
äga varje borgenär, som det begär, att mot ersättning för kostnaden få
avskrift av berättelsen sig tillsänd.

97 §³⁴

Gäldenär äger av konkursboet få ut egendom som enligt 65 § utsöknings-
lagen undantages från utmätning.

³⁴ Senaste lydelse 1968: 625.

Föreslagen lydelse

en vecka från det beslutet om *kon-*
kurs meddelades. Möter i något fall
hinder härför, åligge förvaltaren att
inom nämnda tid tillställa konkurs-
domaren förteckning å borgenärer-
na, upptagande varje borgenärs
namn, boningsort och postadress
samt att därefter så snart ske kan
inkomma med bouppteckningen.
Godkänner förvaltaren till konkurs-
domaren förut ingiven bouppteck-
ning, göre anmälan därom inom tid,
som nyss sagts.

55 §

Förvaltaren skall under rättsens
ombudsmans inseende så snart ske
kan upprätta skriftlig berättelse om
boets tillstånd, så ock om orsakerna
till gäldenärens obestånd, så vitt de
kunnat utrönas. I berättelsen skall
upptagas en översikt över tillgångar
och gäld av olika slag ävensom sär-
skilt anmärkas, huruvida skäligen
anledning förefinnes till antagande, att
gäldenären gjort sig skyldig till
brottsligt förhållande mot sina bor-
genärer. Förefinnes anledning till
antagande, som nyss sagts, skall
grunden därför angivas. *Om gälde-*
nären är eller under det senaste året
före konkursansökningen varit bok-
föringskyldig, varde i berättelsen
tillika anmärkt, vilka handelsböcker
han hållit och huru de blivit förda;
och skall i sådant fall vid berättelsen
fogas den av gäldenären senast upp-
gjorda balansräkningen. Berättel-
sen skall underskrivas av förval-
taren.

97 §

Gäldenär äger av konkursboet få ut egendom som enligt 65 § utsöknings-
lagen undantages från utmätning.

Nuvarande lydelse

I stället för 65 § 1 mom. 6 utsökningslagen skall dock gälla att, om annan utväg till försörjning saknas, nödigt underhåll får utgå av konkursboet till gäldenären och hans familj eller annan underhållsberättigad under en månad från den dag, då beslutet om *egendomsavträde* meddelades, eller, om synnerliga skäl äro, under längre tid.

I dödsbos konkurs tillkommer förmån som avses i första stycket den dödes efterlevande familj. I stället för andra stycket gäller 18 kap. 5 § andra stycket ärvdabalken.

100 §³⁵

I konkurs må ej andra fordringar göras gällande än de, som uppkommit innan beslutet om egendomsavträde meddelades.

Fordran må i konkurs göras gällande, ändå att den är beroende av villkor eller ej förfallen till betalning.

Pensionsfordran må icke göras gällande till den del den gäldas av pensionsstiftelse.

100 a §³⁶

I aktiebolags konkurs må person, som avses i 32 a §, icke göra gällande fordran på lön eller arvode för tiden efter det beslut om egendomsavträde meddelades, ej heller för tiden dessförinnan i vidare mån än hans arbete må anses hava länt till nytta för bolaget och i intet fall för längre tid tillbaka än ett år innan konkursansökningen gjordes.

103 §³⁷

Efter bevakningstidens utgång bestämme konkursdomaren utan dröjsmål efter samråd med rättens ombudsman och förvaltaren ej mindre viss tid, inom vilken anmärkningar må framställas mot de bevakade fordringarna, och ställe, varest de till ombudsmannen överlämnade bevakningshandlingarna skola hållas tillgängliga för granskning, än även tid och ställe för det borgenärssammanträde, som enligt 108 § skall hållas inför ombudsmannen, därest anmärkningar framställas.

Anmärkningstiden skall bestämmas till minst två, högst fyra veckor från

Föreslagen lydelse

I stället för 65 § 1 mom. 7 utsökningslagen skall dock gälla att, om annan utväg till försörjning saknas, nödigt underhåll får utgå av konkursboet till gäldenären och hans familj eller annan underhållsberättigad under en månad från den dag, då beslutet om *konkurs* meddelades, eller, om synnerliga skäl äro, under längre tid.

100 §

I konkurs får endast fordran som uppkommit innan konkursbeslutet meddelades göras gällande, om ej annat följer av 21 § eller annan bestämmelse.

100 a §

Den som enligt 29 a § skall anses som närstående till gäldenären får i konkurs icke göra gällande fordran på lön, arvode eller pension i vidare mån än som kan anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt och i intet fall för längre tid tillbaka än ett år innan konkursansökningen gjordes.

103 §

³⁵ Senaste lydelse 1967: 533.

³⁶ Senaste lydelse 1944: 707.

³⁷ Senaste lydelse 1957: 97.

Nuvarande lydelse

bevakningstidens utgång; dock må konkursdomaren, där det prövas oundgängligen nödigt, fastställa längre anmärkningstid än nu sagts. Det i 108 § omförmälda sammanträde må icke hållas tidigare än två eller senare än fyra veckor från utgången av anmärkningstiden.

Konkursdomaren bestämme ock viss dag inom fjorton dagar från nyssnämnda sammanträde, å vilken, därest förlikning ej träffas, målet angående de tvistiga fordringarna skall vid rätten förekomma. Där det i särskilt fall befinnes nödvändigt, må målet utsättas till senare tidpunkt.

Konkursdomaren låte ofördröjligen om vad sålunda bestämts med posten översända meddelande till gäldenären och varje borgenär, som bevakat fordran i konkursen och vars adress är känd, ävensom särskilt underrätta ombudsmannen och förvaltaren.

Finner konkursdomaren, sedan jämlikt 54 § upprättad bo-uppteckning eller förteckning eller anmälan, som i andra stycket av samma paragraf sägs, kommit honom till handa, att de avgöranden, som avses i första och tredje styckena av denna paragraf, lämpligen kunna träffas innan de i 20 § omförmälda kallelsebreven utsändas, utgöra vad ovan stadgas ej hinder därför. I sådant fall skall i nämnda kallelsebrev ävensom i den underrättelse, som jämlikt 20 § skall tillställas gäldenären, intagas meddelande om vad sålunda bestämts samt meddelanden därom efter bevakningstidens utgång översändas allenast till sådan i fjärde stycket av denna paragraf avsedd borgenär, som icke erhållit kallelsebrev enligt 20 §, varjämte ombudsmannen och förvaltaren skola särskilt underrättas.

121 §³⁸

Borgenär, som förvärvat sin fordran hos gäldenären innan beslutet om egendomsavträde meddelades, äge begagna fordringen till kvittning mot skuld, för vilken han vid nämnda tid häftade hos gäldenären; och vare för tillgodonjutande av sådan rätt ej nödigt, att fordringen bevakas i konkursen. Sökes hans skuld för konkursboet ut, åligger honom, där han vill njuta kvittningsrätt, att, om i målet så yrkas, beediga fordringen, såsom i 116 § är stadgat.

Föreslagen lydelse

De avgöranden som avses i första och tredje styckena få träffas före utgången av bevakningstiden, om det lämpligen kan ske.

121 §

Fordran hos gäldenären som får göras gällande i konkursen kan av borgenären användas till kvittning mot fordran som gäldenären hade mot honom när konkursbeslutet meddelades. Detta gäller dock ej, om kvittning var utesluten utom konkurs på grund av fordringarnas beskaffenhet.

³⁸ Senaste lydelse 1970: 848.

Nuvarande lydelse

Är fordran beroende av sådant villkor, att borgenären icke äger utbekomma fordringsbeloppet, så vida ej viss omständighet inträffar, gälle i fråga om borgenärens rätt till kvittning i fall, då förutsättningarna därför i övrigt föreligga enligt vad i första stycket sägs, att borgenären har att fullgöra sin förbindelse men äger återbekomma ett belopp, motsvarande vad han erlagt, i den mån det ej överstiger vad han har att fordra, så framt han, innan kungörelse om framläggande av förslag till slututdelning utfärdas, visar, att villkoret uppfyllts; dock att, där fordringen avser ersättning, varom i 136 § andra stycket förmäles, det borgenären tillkommande beloppet skall vid slututdelningsförslagens upprättande avsättas för att, därest villkoret sedermera skulle uppfyllas, till borgenären återbäras.

Den, som inom sextio dagar innan konkursansökningen gjordes eller därefter förvärvat fordran hos gäldenären efter avtal med annan än denne, äge, där han vid tiden för avtalet häftade i skuld hos gäldenären och tillika hade skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd, eller kännedom om konkursansökningen, ej den rätt, varom ovan i denna paragraf är stadgat. Sådan rätt tillkomme ej heller borgenär, som efter det han erhållit sin fordran under nu nämnda tid satt sig i skuld hos gäldenären och därvid hade skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd, eller kännedom om konkursansökningen.

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970:847) och har konkursansökningen gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord följt, ackordsfrågan avgjordes, vare borge-

Föreslagen lydelse

Är fordran beroende av sådant villkor att borgenären icke äger utfå fordringsbeloppet om ej viss omständighet inträffar, skall borgenären fullgöra sin förpliktelse, oaktat han annars ägt kvitta. Om han, innan kungörelse om slututdelning utfärdas, visar att villkoret uppfyllts, äger han emellertid återfå motsvarande belopp, i den mån det ej överstiger vad han har att fordra. Finnes anledning antaga att villkoret kommer att uppfyllas senare, skall för borgenären beräknat belopp avsättas vid slututdelningsförslagens upprättande.

Fordran mot gäldenären som förvärvats genom överlåtelse från tredje man senare än tre månader före den i 29 § angivna fristdagen får ej användas till kvittning mot fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran. Detsamma gäller, om fordran mot gäldenären förvärvats tidigare genom sådant fång och borgenären då hade skälig anledning antaga att gäldenären var insolvent.

Borgenär, som satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämställa med betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel, får ej kvitta, i den mån sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning.

Nuvarande lydelse

när icke berättigad att till kvittning mot skuld, vari han häftar hos gäldenären, använda fordran, för vilken han enligt ackordslagen icke ägt kvittningsrätt, därest ackord kommit till stånd.

Föreslagen lydelse

121 a §

Fordran på ersättning vilken tillkommer borgensman eller annan med anledning av förpliktelse som han infriat (regressfordran) anses vid tillämpning av 121 § ha förvärvats när hans förpliktelse grundades.

För rätt att kvitta kräves ej, att fordringen bevakas i konkursen. När kvittning ej får ske, äger borgenären likväl på sin skuld avräkna vad som bort tillkomma honom som utdelning i konkursen, om hans fordran hade bevakats i rätt tid.

Överlåter boet fordran så att borgenär därigenom förlorar rätt till kvittning, skall boet gottgöra borgenären därför.

133 §

Har i fall, då någon av flere för betalningen av en fordran en för alla och alla för en ansvariga gäldenärer eller löftesmän kommit i konkurs, borgenären av annan av dem erhållit avbetalning genom utdelning eller ackord i konkurs eller genom ackord i ackordsförhandling utan konkurs eller har i sagda fall annan av de ansvariga efter det beslutet om egendomsavträde meddelades gjort avbetalning å fordringen, äge ändock borgenären i förstnämnda konkurs bevaka och njuta utdelning för samma fordringsbelopp, som han, därest avbetalningen ej skett, ägt göra gällande i konkursen; dock må han ej uppbära mer än mot hans fordran svarar. Erhåller borgenären genom utdelning i särskilda konkurser sammanlagt mer än han har att fordra, gånge överskottet till de konkursmassor, från vilka större utdelning

133 §

Ha flera utfäst eller eljest ådragit sig solidariskt betalningsansvar och är skulden delvis betald, skall utdelning för borgenärens återstående fordran i sådan gäldenärs konkurs beräknas på fordringens belopp utan avdrag för avbetalning som medgäldenär gjort, om avbetalningen skett genom ackord, konkurs eller annan fördelning av insolvent medgäldenärs bo eller om den skett senare än tre månader före den i 29 § angivna fristdagen. Detsamma gäller vid avbetalning i annat fall av medgäldenär, i den mån avbetalningen medfört rätt för denne att söka tillbaka beloppet av konkursgäldenären (regressrätt).

Har konkursgäldenären infriat medgäldenärs regressfordran och

Nuvarande lydelse

fallit än som med hänsyn till gäldenärernas eller löftesmannens inbördes ansvarighet bör därifrån utgå.

Huru utdelning för fordran hos handelsbolag må njutas i bolagsmans konkurs, därom skils i lagen den 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag.

135 §

Har i fall, då någon av flere för betalningen av en fordran en för alla och alla för en ansvariga gäldenärer eller löftesmän kommit i konkurs, fordringen bevakats av, förutom borgenären, någon av dem, som äro jämte konkursgäldenären ansvariga för betalningen, skall utdelning för de bevakande gemensamt beräknas, och tage därav först borgenären vad till full betalning av hans fordran åtgår; vad sedan återstår tillfaile den, som jämte borgenären bevakat, i den mån han genom avbetalning erhållit fordran på ersättning hos konkursgäldenären.

Föreslagen lydelse

äger återvinning därav ej rum, skall dock avdrag ske.

Om utdelningen överstiger borgenärens fordran, fördelas överskottet enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

Hur utdelning för fordran hos handelsbolag beräknas i bolagsmans konkurs är föreskrivet i 19 § lagen (1895:64) om handelsbolag och enkla bolag.

134 §

När avbetalning skett på fordran för vilken flera äro solidariskt ansvariga och utdelning till borgenären enligt 133 § skall beräknas på högre belopp än den kvarstående fordringen, skall utdelning beräknas gemensamt för borgenären och medgäldenär som har regressfordran. Borgenären har företräde till betalning framför medgäldenären. Ha flera medgäldenärer rätt till betalning av det som återstår sedan borgenären fått sitt, fördelas överskottet mellan dem enligt den grund som anges i 133 § tredje stycket.

Första stycket gäller i tillämpliga delar även när medgäldenär gör gällande regressfordran med anledning av vad han framdeles kan komma att betala utöver vad som bör belöpa på honom.

134 a §

Om borgenär lyfter utdelning i fall då konkursgäldenären ställt säkerhet i sin egendom för regressfordran som solidariskt ansvarig medgäldenär kan få mot honom, minskas medgäldenärens rätt att begagna säkerheten med utdelningens belopp, i den mån utdelningen beräknats på belopp som svarar mot säkerhetens värde.

Första stycket har motsvarande tillämpning, när konkursgäldenären har fordran hos medgäldenären som denne kunnat använda till kvittning.

Nuvarande lydelse

134 §

Har i fall, då någon av flere för betalningen av en fordran en för alla och alla för en ansvariga gäldenärer eller löftesmän kommit i konkurs, annan av dem efter det beslutet om egendomsavtråde meddelades infriat fordringen hos borgenären, vare den, som infriat fordringen, berättigad till utdelning å samma belopp, som borgenären, därest denne ej fått betalning, ägt i konkursen bevaka; dock må han ej uppbära mer än mot hans fordran svarar.

136 §

Är fordran beroende av sådant villkor, att borgenären icke äger utbekomma fordringsbeloppet, så vida ej viss omständighet inträffar, skall utdelning för fordringen beräknas i utdelningsförslag, som ej avser slututdelning i konkursen. Då slututdelning företages, må utom i fall, varom förmåles i andra stycket av denna paragraf, sådan fordran ej komma i betraktande, med mindre borgenären innan kungörelse om framläggande av utdelningsförslaget utfärdats hos rättens ombudsman visar, att villkoret uppfyllts; och skall, där fordringen enligt vad

Föreslagen lydelse

134 b §

Om solidariskt ansvarig medgäldenär betalt skulden senare än tre månader före den i 29 § angivna fristdagen, skall utdelning för regressfordran, som han därigenom fått, beräknas på samma belopp som skolat tillämpas i fråga om utdelning till borgenären, om skulden ej betalats. Har annan solidariskt ansvarig medgäldenär regressfordran med anledning av tidigare avbetalning, skall dock utdelningen fördelas mellan medgäldenärerna enligt den grund som anges i 133 § tredje stycket.

134 c §

Om solidariskt ansvarig gäldenär försatts i konkurs som ej avslutats innan medgäldenär försättes i konkurs, har den förres konkursbo rätt till andel i överskott enligt 133 tredje stycket även om regressfordringen ej bevakats i medgäldenärens konkurs.

135 §

Vad ovan har sagts med avseende på solidariskt betalningsansvar har motsvarande tillämpning i fall där borgenären fått pant eller annan säkerhet i tredje mans egendom.

136 §

Är fordran beroende av sådant villkor, att borgenären icke äger utbekomma fordringsbeloppet, så vida ej viss omständighet inträffar, skall utdelning för fordringen beräknas i utdelningsförslag, som ej avser slututdelning i konkursen. Då slututdelning företages, skall sådan fordran ej komma i betraktande, om det saknas anledning antaga att villkoret kommer att uppfyllas. Om fordringen enligt vad nu sagts icke kommer i betraktande, skall vad vid tidigare utdelning beräknats för fordringen gå till fördelning emellan andra borgenärer.

Nuvarande lydelse

nu sagts icke må komma i betraktande, vad vid tidigare utdelning må hava beräknats för fordringen gå till fördelning emellan andra borgenärer.

Har någon, som är jämte konkursgäldenären ansvarig för betalningen av en fordran, i konkursen bevakat fordran på ersättning för vad han kan komma att gälda utöver vad efter förbindelsernas ordning och beskaffenhet bör på honom belöpa, skall sistnämnda fordran jämväl vid slututdelning i konkursen komma i betraktande; dock att, där även borgenären bevakat, vad i 135 § är stadgat om utdelning skall äga tillämpning.

176 §

Kallelse till borgenärssammanträde skall utfärdas av rättsens ombudsman, där det ej enligt vad för särskilda fall är stadgat åligger konkursdomaren.

Sådan kallelse skall innehålla uppgift å tid och ställe för sammanträdet ävensom å de ärenden, som därvid skola förekomma.

Kallelsen skall minst tio dagar före sammanträdet införas en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen; dock må för visst fall bestämmas kortare tid, så framt särskilda omständigheter påkalla sådant.

Om borgenärssammanträdes utlysande skola förvaltaren och gäldenären samt, där konkursdomaren utfärdar kallelsen, rättsens ombudsman särskilt underrättas.

Angående sättet för utlysande av första borgenärssammanträdet och av sammanträde i anledning av anmärkning mot bevakning är stadgat i 19, 20, 103 och 111 § §.

185 §³⁹

Finner konkursdomaren, då beslut om *egendomsavträde* meddelas, anledning till antagande, att gäldenärens bo icke förslår till bestridande av konkurskostnaderna, och ställes ej genast säkerhet för sagda kostnader, skall vad förut i denna lag är stadgat om vidtagande av åtgärder då konkurs uppstått icke äga tillämpning, utan gälle vad här nedan föreskrives:

Föreslagen lydelse

176 §

Kallelse till borgenärssammanträde skall utfärdas av rättsens ombudsman, där det ej enligt vad för särskilda fall är stadgat åligger konkursdomaren.

Sådan kallelse skall innehålla uppgift å tid och ställe för sammanträdet ävensom å de ärenden, som därvid skola förekomma.

Kallelsen skall minst tio dagar före sammanträdet införas en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen; dock må för visst fall bestämmas kortare tid, så framt särskilda omständigheter påkalla sådant.

Om borgenärssammanträdes utlysande skola förvaltaren och gäldenären samt, där konkursdomaren utfärdar kallelsen, rättsens ombudsman särskilt underrättas.

Angående sättet för utlysande av första borgenärssammanträdet och av sammanträde i anledning av anmärkning mot bevakning är stadgat i 19, 20, 103 och 111 § §.

185 §

Finner konkursdomaren, då beslut om *konkurs* meddelas, anledning till antagande, att gäldenärens bo icke förslår till bestridande av konkurskostnaderna, och ställes ej genast säkerhet för sagda kostnader, skall vad förut i denna lag är stadgat om vidtagande av åtgärder då konkurs uppstått icke äga tillämpning, utan gälle vad här nedan föreskrives:

³⁹ Senaste lydelse 1970:743.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1) Konkursdomaren skall om konkursen genast utfärda kungörelse med uppgift om dagen, då konkursansökningen ingivits; och varde i kungörelsen dessutom anmärkt, att anledning finnes till sådant antagande, som ovan sagts. Kungörelsen skall ofördröjligen anslås i rättens kansli samt genast eller nästa postdag avsändas för att en gång införas i allmänna tidningarna ävensom en eller två tidningar inom orten; varjämte konkursdomaren har att om konkursen genast underrätta allmänna åklagaren i orten samt, om gäldenären är ämbets- eller tjänsteman, hans närmaste förman.

2) Konkursdomaren skall, där det prövas erforderligt, förordna en god man att taga vård om gäldenärens bo. Har icke till konkursdomaren ingivits av gäldenären under edsförpliktelse underskriven förteckning över hans tillgångar och skulder med uppgift om dels varje borgenärs namn och postadress, dels i vad mån skuld avser lön eller pension och dels de böcker och andra handlingar, som röra boet, skall god man alltid förordnas. Det åligger i sådant fall gode mannen att ofördröjligen upprätta och till konkursdomaren inkomma med förteckning, som nyss sagts. Vid bouppteckningsförrättningen skall gäldenären vara tillstädes och under edsförpliktelse redligen uppgiva boet.

3) Framgår ej av bouppteckningen, att tillgång finnes till bestridande av konkurskostnaderna, kalle konkursdomaren genast gäldenären att inställa sig för att fästa bouppteckningens riktighet med sådan ed, som i 91 § sägs. Edgången må ej utsättas att äga rum tidigare än en vecka efter det beslutet om *egendomsavträde* meddelades. Har konkursansökningen gjorts av borgenär, varde underrättelse om tiden för edgången med posten översänd till honom.

3) Framgår ej av bouppteckningen, att tillgång finnes till bestridande av konkurskostnaderna, kalle konkursdomaren genast gäldenären att inställa sig för att fästa bouppteckningens riktighet med sådan ed, som i 91 § sägs. Edgången må ej utsättas att äga rum tidigare än en vecka efter det beslutet om *konkurs* meddelades. Har konkursansökningen gjorts av borgenär, varde underrättelse om tiden för edgången med posten översänd till honom.

Edgångsyrkande, varom stadgas i 93 §, må jämväl i fall, varom nu är fråga, av borgenär framställas.

Vad 4 kap. i övrigt föreskriver i avseende å edgång likasom ock vad i samma kapitel stadgas om påföljd för gäldenär av tredska att vid bouppteckningsförrättning vara tillstädes och uppgiva boet skall i fall, som här avses, äga motsvarande tillämpning.

4) Varder ej genom tillägg vid bouppteckningens beedigande eller eljest ådagalagt, att tillgång finnes till bestridande av konkurskostnaderna, och ställes ej heller säkerhet för sagda kostnader, meddele konkursdomaren beslut om avskrivning av konkursen. Innan gäldenären beedigat bouppteckningen eller annan fullgjort edgång, som må hava förelagts honom, må konkursen ej avskrivas, där ej hinder föreligger för edgångs fullgörande inom skäligen tid och konkursdomaren finner anledning saknas till antagande, att genom edgången tillgång till kostnadernas bestridande skulle yppas.

5) Finnes boet förslå till konkurskostnadernas bestridande eller ställes säkerhet för desamma, skall

5) Finnes boet förslå till konkurskostnadernas bestridande eller ställes säkerhet för desamma, skall

Nuvarande lydelse

konkursdomaren *genast utfärda sådan kungörelse om konkursen*, som omförmäles i 19 §, därvid likväl *skall iakttagas, att de tider, som enligt sagda paragraf skola räknas från det beslutet om egendomsavtråde* meddelades, i stället skola räknas från dagen för utfärdandet av *nyssnämnda kungörelse. Om kungörelsens offentliggörande gälla vad i 20 § stadgas*. Med konkursen skall jämväl i övrigt så förhållas som i allmänhet är beträffande konkurser föreskrivet; dock att, där bouppteckningsed redan avlagts, det ej åligger gäldenären eller annan, som gått eden, att ånyo fullgöra sådan edgång.

198 §⁴⁰

Har konkurs i annat fall än som avses i 26 § upphört utan att till boet hörande fast egendom eller här i riket registrerat skepp eller andel i sådant skepp gått till försäljning, ankomme på fastighetens eller skeppets eller skeppsandelens ägare att därom göra anmälan hos den myndighet, hos vilken anteckning om konkursen eller anmälan om densamma *jämlikt 21 §* ägt rum; skolande, när förhållandet styrkes, anteckning därom göras i fastighetsboken eller i skeppsregistret.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande luftfartyg, som blivit infört i luftfartygsregistret, samt lott i och in-tecknade reservdelar till sådant fartyg.

201 §

Är gäldenär, vars egendom avträtts till konkurs, gift, varde andre maken kallad till första borgenärs-sammanträdet.

Föreslagen lydelse

konkursdomaren *iakttaga vad som omförmäles i 19 §, därvid likväl de tider, som enligt sagda paragraf skola räknas från det beslutet om konkurs meddelades, i stället skola räknas från dagen för utfärdandet av kungörelse enligt paragrafen*. Med konkursen skall jämväl i övrigt så förhållas som i allmänhet är beträffande konkurser föreskrivet; dock att, där bouppteckningsed redan avlagts, det ej åligger gäldenären eller annan, som gått eden, att ånyo fullgöra sådan edgång.

198 §

Har konkurs i annat fall än som avses i 26 § upphört utan att till boet hörande fast egendom eller här i riket registrerat skepp eller andel i sådant skepp gått till försäljning, ankomme på fastighetens eller skeppets eller skeppsandelens ägare att därom göra anmälan hos den myndighet, hos vilken anteckning om konkursen eller anmälan om densamma ägt rum; skolande, när förhållandet styrkes, anteckning därom göras i fastighetsboken eller i skeppsregistret.

201 §

Om det, sedan konkursbeslut meddelats, finnes föreliggande synnerliga skäl att konkursen handläggas på annan ort, kan konkursdomaren efter samråd med konkursdomaren på den andra orten bestämma att konkursen skall handläggas av denne.

⁴⁰ Senaste lydelse 1973: 1132.

Nuvarande lydelse

209 §

Konkursdomaren äge, ändå att han är jävig, meddela de beslut eller vidtaga de åtgärder, som omförmälas i 10—14, 17 och 19 § §, 20 § första stycket samt 21 §, så ock utfärda sådan kallelse, som i 201 § sägs; finner konkursdomaren, då konkurs uppstått, anledning till antagande, att gäldenärens bo icke förslår till bestridande av konkurskostnaderna, äge han ock, utan hinder av jäv, vidtaga de åtgärder, som för sådant fall föreskrivas i 185 § under 1) och 2). Är konkursdomaren av jäv hindrad att utse konkursförvaltare enligt 43 §, skall han uppdraga åt lämplig person att taga vård om boet intill dess förvaltare varder av ojävig domare utsedd.

Det åligger konkursdomaren, där hovrättens förordnande för särskild domare erfordras, att utan dröjsmål anmäla jävet i hovrätten.

216 §⁴¹

Varder konkursansökning, som gjorts av borgenär, ej bifallen och befinnes borgenären hava, då han ingav ansökningen, saknat skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd eller i fall, varom i 3 § stadgas, att omständighet, som där sägs, förelåg, vare borgenären pliktig att, om gäldenären det yrkar, ersätta den skada, som skäligen må anses hava tillskyndats gäldenären genom ansökningen och dess handläggning.

Föreslagen lydelse

209 §

Konkursdomaren äge, ändå att han är jävig, meddela de beslut eller vidtaga de åtgärder, som omförmälas i 6 § tredje stycket, 7 och 10 §§, 12 § andra stycket samt 13, 15, 19 och 201 §§; finner konkursdomaren, då konkurs uppstått, anledning till antagande, att gäldenärens bo icke förslår till bestridande av konkurskostnaderna, äge han ock, utan hinder av jäv, vidtaga de åtgärder, som för sådant fall föreskrivas i 185 § under 1) och 2). Är konkursdomaren av jäv hindrad att utse konkursförvaltare enligt 43 §, skall han uppdraga åt lämplig person att taga vård om boet intill dess förvaltare varder av ojävig domare utsedd.

216 §

Varder konkursansökning, som gjorts av borgenär, ej bifallen och befinnes borgenären hava, då han ingav ansökningen, saknat skälig anledning till antagande, att gäldenären var på obestånd, vare borgenären pliktig att, om gäldenären det yrkar, ersätta den skada, som skäligen må anses hava tillskyndats gäldenären genom ansökningen och dess handläggning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.
2. Har ansökan om gäldenärs försättande i konkurs gjorts före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser. De nya bestämmelserna i 21, 27—40 c, 97, 100, 100 a, 121—121 a och 133—136 §§ skall dock tillämpas, om konkursbeslutet meddelats efter ikraftträdandet.
3. I fråga om rättshandling eller åtgärd som ägt rum före lagens

⁴¹ Senaste lydelse 1971: 498.

ikraftträdande får 28—38 §§ i sin äldre lydelse åberopas, om det medför frihet från återvinning.

I fråga om fordran på lön eller arvode som avser tiden före lagens ikraftträdande får 100 a § i sin äldre lydelse åberopas, om det medför att fordringen kan göras gällande i konkursen.

I fråga om rätt till kvittning under konkurs får 121 § i sin äldre lydelse åberopas, om borgenären ägt kvitta enligt den bestämmelsen och fordringarna stod mot varandra vid lagens ikraftträdande.

Har fordran, för vilken flera är solidariskt betalningsansvariga, helt eller delvis betalats före ikraftträdandet, skall i fråga om verkan av betalningen äldre bestämmelser gälla i stället för de nya reglerna i 133, 134 b och 135 §§.

Bestämmelserna i 134 a § skall ej tillämpas, om säkerhet ställts före ikraftträdandet eller fordringarna stod mot varandra vid ikraftträdandet.

4. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som ersatts genom bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

2 Förslag till**Lag om ändring i ärvdabalken**

Häri genom förordnas att i ärvdabalken skall införas två nya paragrafer, 7 kap. 7 § och 14 kap. 6 §, av nedan angivna lydelse.

7 kap.

7 §

Bröstarvinges rätt enligt detta kapitel att påkalla jämkning av testamente eller gåva övergår ej till hans borgenärer.

14 kap.

6 §

Arvinges rätt att väcka talan om klander av testamente övergår ej till hans borgenärer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

De nya bestämmelserna skall ej tillämpas, när arvinge försatts i konkurs genom beslut som meddelats före lagens ikraftträdande.

3 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område**

Häri genom förordnas att 23 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område skall ha nedan angiven lydelse.

Nuvarande lydelse

Varder fullmaktsgivarens egen-
dom avträdd till konkurs, äge
tredje man icke å rättshandling, som
fullmäktigen företager, grunda nå-
gon rätt av beskaffenhet att kunna
göras gällande i konkursen.

Föreslagen lydelse

23 §

Varder fullmaktsgivarens egen-
dom avträdd till konkurs, har
rättshandling, som fullmäktigen fö-
retager, icke större verkan mot kon-
kursboet än den skulle haft, om full-
maktsgivaren själv företagit den. Är
fullmakten sådan som avses i 18 §,
kan rättshandlingen ej göras gäll-
ande mot boet, om fullmäktigen
ägde eller bort äga kännedom om
konkursen när han företog rätts-
handlingen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1914:45) om kommission, handelsagentur och handelsresande

Härigenom förordnas att 47 och 55 §§ lagen (1914: 45) om kommission, handelsagentur och handelsresande skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

I händelse av kommittentens eller kommissionärens konkurs skall kommissionärens uppdrag anses förfallet den dag offentlig stämning å borgenärerna utfärdades.

Föreslagen lydelse

47 §

Försättes kommittenten eller kommissionären i konkurs, skall kommissionärens uppdrag anses förfallet. Utan hinder av kommittentens konkurs får dock kommissionären göra uppdraget gällande för tiden intill utgången av dagen efter den då kungörelse om konkursbeslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar, om han ej tidigare ägde eller bort äga kännedom om konkursen.

55 §

Utan hinder därav att kommissionärens uppdrag återkallats eller av annan anledning upphört och att han förty icke är berättigad att förfoga över gods, som av honom innehaves för kommittentens räkning, skall, där han ändock säljer eller annorledes förfogar över sådant gods, förfogandet gälla till förmån för tredje man, som vid sitt förvärv varken ägde eller bort äga kännedom om att uppdraget upphört och att i följd därav förfogandet var oberättigat. *Skedde förfogandet efter det kommissionärens uppdrag förfallit i följd av hans eller kommittentens konkurs, må tredje man ej åberopa, att han saknade kännedom om konkursen.*

Utan hinder därav att kommissionärens uppdrag återkallats eller av annan anledning upphört och att han förty icke är berättigad att förfoga över gods, som av honom innehaves för kommittentens räkning, skall, där han ändock säljer eller annorledes förfogar över sådant gods, förfogandet gälla till förmån för tredje man, som vid sitt förvärv varken ägde eller bort äga kännedom om att uppdraget upphört och att i följd därav förfogandet var oberättigat.

Om kommissionärens uppdrag förfallit till följd av kommittentens konkurs, skall dock rättshandling som kommissionären företager icke på grund av bestämmelsen i första stycket ha större verkan mot konkursboet än den skulle haft, om kommittenten själv företagit den. Har uppdraget förfallit därför att kommissionären försatts i konkurs, äger tredje man ej åberopa bristande

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

kännedom om konkursen i vidare mån än han kunnat göra, om godset tillhört kommissionären.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal

Härigenom förordnas att 117 § lagen (1927:77) om försäkringsavtal skall ha nedan angiven lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

117 §¹

Försättes försäkringstagaren i konkurs efter ansökan, som gjorts innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, och har han under de tre senaste åren före konkursansökningen eller senare till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid, då betalningen skedde, ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, äge konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad sålunda för mycket erlagts, i den mån tillgodohavandet hos denne därtill förslår. Har ej försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till beloppets utkrävande, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt inom sex månader från första borgenärs-sammanträdet instämma försäkringstagaren.

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970:847) och har konkursansökningen gjorts inom tre veckor från det att verkan av godmansförordnandet förföll eller, när förhandling om offentligt ackord

Försättes försäkringstagaren i konkurs efter ansökan, som gjorts innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, och har han under de tre senaste åren före konkursansökningen eller senare till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid, då betalningen skedde, ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, äge konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad sålunda för mycket erlagts, i den mån tillgodohavandet hos denne därtill förslår. Har ej försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till beloppets utkrävande, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt väcka talan mot försäkringstagaren. Beträffande sådan talan äga bestämmelserna i 40 b § konkurslagen (1921:225) motsvarande tillämpning.

Har konkurs föregåtts av förordnande av god man enligt ackordslagen (1970:847) eller förordnande av houtredningsman, skall vad som enligt första stycket gäller om tiden för konkursansökningen avse den i 29 § konkurslagen för så-

¹ Senaste lydelse 1970:854

Nuvarande lydelse

följt, ackordsfrågan avgjordes, skall vad som i första stycket sägs om konkursansökningen i stället gälla ansökningen om förordnande av god man.

Föreslagen lydelse

dant fall angivna fristdagen.

Bestämmelserna i första och andra styckena om konkurs äga motsvarande tillämpning om i stället offentligt ackord fastställts. I fråga om talan med anledning av ackordsförhandling äga 17 och 18 §§ ackordslagen (1970:847) motsvarande tillämpning.

Ej må krav, varom nu är sagt, göras gällande till förfång för förmånstagare vars insättande jämlikt 102 § ej må återkallas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande om konkurs beslutats eller offentligt ackord fastställts före lagens ikraftträdande. I fråga om premiebetalning som ägt rum före denna tidpunkt får äldre bestämmelser åberopas om det medför att betalningen ej får utkrävas.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1936:81) om skuldebrev

Härigenom förordnas att 14 och 19 §§ lagen (1936:81) om skuldebrev skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Har skuldebrev som är ställt till innehavaren blivit av någon som hade det i händer överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan att överlåtarens ej var rätte borgenären eller behörig att å dennes vägnar förfoga över skuldebrevet, vare nye innehavaren ändock ansedd för rätt borgenär, utan så är att han visste att den andre ej ägde överlåta handlingen, eller han åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas.

Föreslagen lydelse

14 §

Har skuldebrev som är ställt till innehavaren blivit av någon som hade det i händer överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan att överlåtarens *var i konkurs eller att han* ej var rätte borgenären eller behörig att å dennes vägnar förfoga över skuldebrevet, vare nye innehavaren ändock ansedd för rätt borgenär, utan så är att han visste att den andre ej ägde överlåta handlingen, eller han åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas.

I fråga om skuldebrev till viss man eller order vare lag samma, där överlåtelserna var verkställda av den som enligt 13 § skulle förmodas äga rätt att göra fordringen gällande, eller av någon som skäligen kunde hållas för denne eller antagas vara berättigad att handla å hans vägnar. Huruvida tidigare överlåtelser är äkta och i övrigt giltiga, vare förvärvaren ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

19 §

Har skuldebrev som är ställt till innehavaren infriats hos den som hade det i besittning, och visar sig sedan att han icke var rätte borgenären eller behörig att å dennes vägnar uppbära beloppet, vare betalningen ändock gill, utan så är att gäldenären visste att beloppet kom i orätta händer eller åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas.

Har skuldebrev som är ställt till innehavaren infriats hos den som hade det i besittning, och visar sig sedan att han *var i konkurs eller att han icke var rätte borgenären eller behörig att å dennes vägnar uppbära beloppet*, vare betalningen ändock gill, utan så är att gäldenären visste att beloppet kom i orätta händer eller åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas.

I fråga om skuldebrev till viss man eller order vare lag samma, där betalningen uppbars av den som enligt 13 § skulle förmodas äga rätt att göra fordringen gällande, eller av någon som skäligen kunde hållas för denne eller antagas vara berättigad att handla å hans vägnar. Huruvida överlåtelse som åberopas av innehavaren är äkta och i övrigt giltig, vare gäldenären ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

De nya reglerna tillämpas även beträffande skuldebrev som tillkommit före ikraftträdandet, om rättshandling som avses i 14 eller 19 § företagits efter nämnda tidpunkt.

7 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1944:705) om aktiebolag**

Härigenom förordnas att 36 § 1 mom. lagen (1944:705) om aktiebolag skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

36 §

1 mom. Har aktiebrev, som är ställt till innehavaren, blivit av någon, som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan, att överlåtarens ej var rätte aktieägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över aktiebrevet, äge nye innehavaren ändock företräde till aktien, utan så är att han visste, att den

1 mom. Har aktiebrev, som är ställt till innehavaren, blivit av någon, som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan, att överlåtarens *var i konkurs eller att han ej var rätte aktieägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över aktiebrevet*, äge nye innehavaren ändock företräde till aktien, utan så är att

Nuvarande lydelse

andre ej ägde överlåta handlingen, eller han åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas.

Föreslagen lydelse

han visste, att den andre ej ägde överlåta handlingen, eller han åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas.

I fråga om aktiebrev till viss man vare lag samma, där den som verkställde överlåtelsen kunde till stöd för sin rätt åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelser till viss man eller in blanco, eller han skäligen kunde hållas för den, å vilken aktiebrevet var ställt eller senast överlåtet, eller antagas vara berättigad att handla å dennes vägnar. Huruvida tidigare överlåtelse är äkta och i övrigt giltig, vare förvärvaren ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

Vad nu är sagt om överlåtelse av aktiebrev gälle ock i fråga om pantsättning av dylik handling.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

De nya reglerna tillämpas även beträffande tidigare utgivna aktiebrev och bevis som avses i 36 § 4 mom., om överlåtelse eller pantsättning skett efter nämnda tidpunkt.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1948:433) om försäkringsrörelse

Härigenom förordnas att 32 § 1 och 3 mom. lagen (1948:433) om försäkringsrörelse skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

1 mom. Har aktiebrev blivit av någon, som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan, att den som verkställde överlåtelsen ej var rätte aktieägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över aktiebrevet, äge nye innehavaren ändock företräde till aktien, där han var i god tro och överlåtaren kunde till stöd för sin rätt åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelser till viss man eller in blanco.

Föreslagen lydelse

32 §

1 mom. Har aktiebrev blivit av någon, som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan, att den som verkställde överlåtelsen var i konkurs eller att han ej var rätte aktieägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över aktiebrevet, äge nye innehavaren ändock företräde till aktien, där han var i god tro och överlåtaren kunde till stöd för sin rätt åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelser till viss man eller in blanco.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Förvärvaren skall anses hava varit i ond tro, ej allenast där han visste, att den, som verkställde överlåtelsen, icke var den, å vilken handlingen var ställd eller senast överlåten, eller berättigad att handla å dennes vägnar, utan ock där han försummat att med skäligen omsorg pröva, huruvida så var fallet. Huruvida tidigare överlåtelse är äkta och i övrigt giltig, vare förvärvaren ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

Vad nu är sagt om överlåtelse av aktiebrev gälle ock i fråga om pantsättning av dylik handling.

3 mom. Vad i 1 och 2 mom. är stadgat om aktiebrev skall äga motsvarande tillämpning i fråga om interimisbevis, så ock beträffande teckningsrättsbevis och delbevis, som avses i denna lag, där det är ställt till viss man.

Är teckningsrättsbevis eller delbevis ställt till innehavaren och har det blivit av någon, som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan, att överlåtarens ej var rätte ägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över beviset, äge nye innehavaren ändock företräde till beviset, utan så är att han visste, att den andre ej ägde överlåta handlingen, eller han åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas. Vad nu är sagt om överlåtelse av teckningsrättsbevis och delbevis, som är ställt till innehavaren, gälle ock beträffande pantsättning av dylikt bevis.

Är teckningsrättsbevis eller delbevis ställt till innehavaren och har det blivit av någon, som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning; finnes sedan, att överlåtarens *var i konkurs eller att han* ej var rätte ägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över beviset, äge nye innehavaren ändock företräde till beviset, utan så är att han visste, att den andre ej ägde överlåta handlingen, eller han åsidosatt den aktsamhet som, efter omständigheterna, skäligen bort iakttagas. Vad nu är sagt om överlåtelse av teckningsrättsbevis och delbevis, som är ställt till innehavaren, gälle och beträffande pantsättning av dylikt bevis.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

De nya reglerna tillämpas även beträffande tidigare utgivna aktiebrev och bevis som avses i 32 § 3 mom., om överlåtelse eller pantsättning skett efter nämnda tidpunkt.

9 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse**

Härigenom förordnas att 24 § lagen (1955:183) om bankrörelse skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

24 §

Har aktiebrev blivit av någon, Har aktiebrev blivit av någon,

Nuvarande lydelse

som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning och finnes sedan, att den, som verkställde överlåtelsen, ej var rätte aktieägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över aktiebrevet, äger nye innehavaren ändock företräde till aktien, där han var i god tro, och överlåtaren kunde till stöd för sin rätt åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelser till viss man eller in blanco.

Föreslagen lydelse

som hade det i händer, överlåtet och kommit i förvärvarens besittning och finnes sedan, att den, som verkställde överlåtelsen, var i konkurs eller att han ej var rätte aktieägaren eller behörig att å dennes vägnar förfoga över aktiebrevet, äger nye innehavaren ändock företräde till aktien, där han var i god tro, och överlåtaren kunde till stöd för sin rätt åberopa lydelsen av sammanhängande skriftliga överlåtelser till viss man eller in blanco.

Förvärvaren skall anses hava varit i ond tro, ej allenast där han visste, att den, som verkställde överlåtelsen, icke var den, å vilken handlingen var ställd eller senast överlåten, eller berättigad att handla å dennes vägnar, utan ock där han försummat att med skäligen omsorg pröva, huruvida så var fallet. Huruvida tidigare överlåtelse är äkta och i övrigt giltig, är förvärvaren ej pliktig att pröva, med mindre särskild anledning därtill föreligger.

Vad nu är sagt om överlåtelse av aktiebrev gäller ock i fråga om pantsättning av dylik handling.

Har den, som till grund för förvärv av aktiebrev åberopat annat fång än överlåtelse, blivit införd i aktieboken, skall vid senare överlåtelse eller pantsättning av aktiebrevet vad förut i denna paragraf är stadgat äga tillämpning jämväl med avseende å förstnämnda fång.

Överlåtelse eller pantsättning av aktiebrev är ej gällande mot överlåtarens eller pantsättarens borgenärer, med mindre den till vilken överlåtelse eller pantsättning skett fått handlingen i besittning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

De nya reglerna tillämpas även beträffande tidigare utgivet aktiebrev, om överlåtelse eller pantsättning skett efter nämnda tidpunkt.

10 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering

Härigenom förordnas att 23 § lagen (1970: 596) om förenklad aktiehantering skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

23 §

Visar det sig att den som fått utdelning eller handling enligt 22 § saknade rätt därtill, skall aktiebolaget likväl anses ha fullgjort sin skyldighet.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Vad i första stycket sägs gäller ej om

1. aktiebolaget eller värdepapperscentralen hade kännedom om att utdelningen eller handlingen kom i orätta händer eller åsidosatt den aktsamhet som efter omständigheterna skäligen bort iakttagas,

2. mottagaren var i konkurs eller 2. mottagaren var omyndig.
omyndig.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

11 Förslag till**Lag om ändring i ackordslagen (1970: 847)**

Häri genom förordnas att 20 § ackordslagen (1970:847) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

20 §

Borgenär som förvärvat sin fordran hos gäldenären innan förhandling om offentligt ackord beslutats får utan hinder av ackord använda fordringen till kvittning mot skuld som han då hade till gäldenären.

Den som hade fordran hos gäldenären när förhandling om offentligt ackord beslutades får, även om fordringen ej är förfallen till betalning, använda den till kvittning mot fordran som gäldenären då hade mot honom. Detta gäller dock ej, om kvittning är utesluten på grund av fordringarnas beskaffenhet eller undantagen enligt vad som sägs nedan.

Den som förvärvat fordran mot gäldenären genom avtal med tredje man inom sextio dagar innan ansökan om förordnande av god man gjordes eller senare har ej rätt till kvittning enligt första stycket, om han vid tiden för avtalet stod i skuld hos gäldenären och hade skälig anledning antaga att gäldenären var på obestånd. Rätt till kvittning har ej heller borgenär som, sedan han erhållit sin fordran, under nämnda tid satt sig i skuld hos gäldenären och därvid hade skälig anledning antaga att gäldenären var på obestånd.

Om fordran mot gäldenären förvärvats genom överlåtelse från tredje man senare än tre månader före ansökningen om förordnande av god man eller, såvitt angår dödsbo, före ansökan om boets avträdande till förvaltning av boutredningsman och i det senare fallet ansökningen om förordnande av god man följt inom tre månader från att boutredningsman förordnats, får den ej användas till kvittning mot fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran. Detsamma gäller, om fordran mot gäldenären förvär-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

vats tidigare genom sådant fång och borgenären då hade skäligen anledning antaga att gäldenären var på obestånd.

Borgenär, som satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämställa med betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel, får ej kvitta, i den mån sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning.

Fordran på ersättning vilken tillkommer borgensman eller annan med anledning av förpliktelse som han infriat (regressfordran) anses vid tillämpning av vad som sägs ovan ha förvärvats när hans förpliktelse grundades.

Överlåter gäldenären, sedan förhandling om offentligt ackord beslutats, fordran så att borgenär därigenom förlorar rätt till kvittning, skall han gottgöra borgenären därför.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

Har förhandling om offentligt ackord beslutats före lagens ikraftträdande, tillämpas äldre bestämmelser. Äldre bestämmelser får också åberopas, om borgenären ägt kvitta enligt dessa bestämmelser och fordringarna stod mot varandra vid lagens ikraftträdande.

12 Förslag till**Lag om ändring i aktiefondslagen (1974:931)**

Härigenom förordnas att 33 § aktiefondslagen (1974:931) skall ha nedan angivna lydelse.

33 §

I fråga om fondandelsbevis gäller, om annat ej följer av denna lag, i tillämpliga delar vad i lagen (1936:81) om skuldbrev föreskrives om löpande skuldebrev.

Om utdelningskuponger till fondandelsbevis finns bestämmelser i 24 och 25 §§ lagen om skuldebrev.

Nuvarande lydelse

Utfärdas fondandelsbevis utan utdelningskuponger och innehåller fondbestämmelserna föreskrift att den som i fondbolagets register över innehav av fondandelar är antecknad såsom ägare av fondandel är behörig att uppbära på andelen belöpande utdelning, skall betalning av utdelning till denne anses giltig, även om han saknade rätt till utdelningen. Vad nu sagts gäller dock ej, om fondbolaget hade kännedom om att utdelningen kom i orätta händer eller åsidosatt den aktsamhet som efter omständigheterna skäligen bort iakttagas eller om mottagaren var i konkurs eller omyndig.

Föreslagen lydelse

Utfärdas fondandelsbevis utan utdelningskuponger och innehåller fondbestämmelserna föreskrift att den som i fondbolagets register över innehav av fondandelar är antecknad såsom ägare av fondandel är behörig att uppbära på andelen belöpande utdelning, skall betalning av utdelning till denne anses giltig, även om han saknade rätt till utdelningen. Vad nu sagts gäller dock ej, om fondbolaget hade kännedom om att utdelningen kom i orätta händer eller åsidosatt den aktsamhet som efter omständigheterna skäligen bort iakttagas eller om mottagaren var omyndig.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975.

Motionsyrkandena

A. I motionen 1975:1823 av herr Boo (c) yrkas att riksdagen beslutar

1. att 39 a § i förslaget till lag om ändring i konkurslagen utformas så, att därur klart framgår att gäldenär icke kan anses skyldig att utge ränta på återburen egendom om han kan visa att han själv inte hållit den räntebärande,
2. att ge regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande tolkningen av de paragrafer i förslaget till ny konkurslag som reglerar närståendekretsens omfattning och återvinningsbar egendom,
3. att ge regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande tolknings-tillämpning av 4 § konkurslagen.

B. I motionen 1975:1824 av fru Jacobsson (m) yrkas att riksdagen beslutar anhålla hos regeringen om att 29 a § andra stycket 3. förslaget till lag om ändring i konkurslagen skall utgå.

Utskottet

Inledning

Vår nuvarande konkurslag (KL) tillkom år 1921. Den har under senare år varit föremål för vissa partiella reformer men är i sina huvuddrag oförändrad. Sedan konkurslagens tillkomst har emellertid det ekonomiska livet förändrats väsentligt. Detta har medfört att konkurslagen i många avseenden framstår som otidsenlig och svårtillämpad. En revision av konkurslagen är följaktligen en angelägen reform.

I propositionen läggs fram – som en första etapp på vägen mot en ny konkurslag – förslag till en revision av i första hand den materiella konkursrätten. Förslaget rör konkursgrunderna, gäldenärens rådhighet över sin egendom (legitimation), återvinning till konkursbo, kvittning under konkurs och solidariska skuldförhållanden. Härutöver behandlas också förfarandet i inledningsskedet av konkurs. När det gäller konkursgrunderna, gäldenärens legitimation och det inledande förfarandet innefattar de föreslagna reglerna endast relativt begränsade nyheter. I fråga om återvinning till konkursbo och kvittning under konkurs innebär förslaget däremot en genomgripande omarbetning av gällande rätt. Propositionen bygger på lagberedningens år 1970 avgivna betänkande Utsökningsrätt X (SOU 1970:75), som mottagits positivt vid remissbehandlingen. Beträffande det närmare innehållet i propositionens förslag hänvisar utskottet till den redogörelse härför som intagits ovan på s. 1–3.

Lagrådet har som allmänt omdöme om det till lagrådet remitterade förslaget till lagändringar uttalat att de lösningar i sak av de behandlade frågorna som förslaget innehåller är väl genomtänkta och att det även i redaktionellt avseende fyller högt ställda anspråk. Lagrådet har emellertid tillagt att av rättsmateriens beskaffenhet följer att innebörden av lagbestämmelser i ämnet inte alltid är så lätt att uppfatta. Utskottet vill för sin del ansluta sig till dessa uttalanden.

Utskottet kommer i det följande att behandla propositionens förslag i de delar som berörs av de i ärendet väckta motionerna. Därutöver kommer utskottet att föreslå visst tillägg till övergångsbestämmelserna. Tillägget är betingat av att vissa tidigare antagna ändringar i konkurslagen ännu ej trätt i kraft och sannolikt inte kommer att ha gjort detta den 1 juli 1975, när ifrågavarande lagförslag skall träda i kraft.

Konkursgrunderna

Såsom ovan antytts innehåller propositionen i denna del inte några större nyheter. En principiellt viktig nyhet är dock att gäldenär inte längre skall ha någon ovillkorlig rätt att bli försatt i konkurs.

I lagförslaget har begreppet obestånd (insolvens) behållits som allmän konkursgrund (1 §). Med obestånd avses enligt förslaget att gäldenären inte

rätteligen kan betala sina skulder, om hans oförmåga inte är endast tillfällig. Misslyckat utmätningförsök och betalningsinställelse betraktas enligt 3 § som presumtion för att gäldenären är på obestånd. När det gäller bokföringspliktiga gäldenärer upptar propositionen (4 §) liksom gällande lag (3 §) en särskild konkursgrundsregel som för sin tillämpning förutsätter att gäldenären underlåtit att efter anmaning inom viss närmare angiven tid betala klar och förfallen skuld. Beträffande innebörden av sistnämnda förutsättning, såvitt avser skattefordringar, framhåller departementschefen att det enligt hans mening inte behövs lagakraftbevis när det gäller en debiterad skatt för att man skall anse skattefordringen klar i konkurslagens mening. I konkursärendet får efter omständigheterna prövas när så är fallet. Den omständigheten att skattskyldigheten fastställts av skattedomstol måste enligt departementschefen naturligtvis tillmätas stor betydelse.

Departementschefens ovanstående uttalanden tas upp till behandling i motionen 1975:1823. I motionen framhålls att en småföretagare, vars rörelse haft ett från resultatsynpunkt dåligt år, ofta löper risk att efter jämförelse med andra liknande rörelser få det deklarerade rörelseresultatet höjt genom skönstaxering. Enligt motionärerna kan det finnas skäl att i sådana fall avvakta lagakraftbevis, innan skatteskulden skall anses som klar. Motionären yrkar (yrkandet 3) att detta skall beaktas vid tillämpningen av 4 § KL.

Utskottet har ingen crinran mot de föreslagna lagändringarna i förevarande del. När det gäller innebörden av regeln att borgenärens fordran skall vara "klar och förfallen", såvitt avser skattefordringar, delar utskottet departementschefens uppfattning att lagakraftbevis inte skall behövas för att en skattefordran skall anses klar i konkurslagens mening. Med anledning av motionsyrkandet vill utskottet vidare anmärka att skönstaxering skall enligt 21 § taxeringslagen ske endast om den skattskyldige inte avgett deklaration eller, om deklaration avgetts, det är sådana brister i deklarationen eller underlaget för denna, att den skattskyldiges inkomster eller förmögenhet inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. En skönstaxering är således vanligen en följd av att otillräckliga upplysningar lämnats till taxeringsmyndigheten. För en företagare kan en felaktig skönstaxering emellertid innebära att han krävs på kvarskatt, kompletterande mervärdesskatt och högre preliminär skatt för kommande år än han rätteligen borde ha påförts. Sammantaget kan detta få till följd att hans likviditet försämras i sådan utsträckning att han kommer på obestånd. Enligt utskottets mening bör därför viss försiktighet iaktas vid prövningen av huruvida skatteskuld, som har uppkommit vid skönstaxering, skall anses som en klar skuld. Kan gäldenären i konkursärendet göra sannolikt att skönstaxeringen är oriktig bör skattefordringen inte läggas till grund för ett beslut om gäldenärens försättning i konkurs. Utskottet vill emellertid stryka under att det, om skönstaxeringen har fastställts av skattedomstol, torde krävas starka skäl för att skatteskulden inte skall anses som klar i konkurslagens mening.

Genom vad utskottet ovan anfört får syftet med yrkandet 3 i motionen 1975:1823 anses ha blivit tillgodosett.

Återvinning till konkursbo

Konkursbos tillgångar kan i viss utsträckning utökas genom återvinning av pengar eller annan egendom som gäldenären innehaft men avhänt sig inom viss tid före konkursens början. När det gäller återvinningsreglerna innebär propositionens förslag att tillämpningsområdet för dessa vidgas avsevärt. Detta åstadkommes bl. a. genom en utmönstring av vissa svårbevisade subjektiva rekvisit och genom en allmän förlängning av återvinningsfristerna. De vidgade möjligheterna till återvinning träffar i hög grad sådana personer, som kan betecknas som närstående. *Kretsen av närstående* har gjorts relativt vid. Den omfattar enligt 29 a § först och främst vissa uppräknade släktingar samt personer som i övrigt står gäldenären personligen nära, t. ex. person med vilken gäldenären sammanlevt i äktenskapsliknande förhållande. Som närstående till näringsidkare eller juridisk person skall enligt förslaget räknas personer som har viss ekonomisk gemenskap med gäldenären. Vidare skall som närstående räknas den som genom en ledande ställning har ett bestämmande inflytande över verksamhet, som näringsidkaren eller den juridiska personen driver.

Frågan om vilka som skall räknas som närstående till näringsidkare eller juridisk person tas upp till prövning i motionerna 1975:1823 (yrkandet 2) och 1975:1824. I sistnämnda motion yrkas att förslaget att närståendekretsen skall omfatta även företagsledare utan ekonomiskt intresse i företaget ej skall antas: Till stöd för yrkandet hänvisar motionären till den kritik mot förslaget som anförts av några av de till lagberedningen knutna experterna samt av flera remissinstanser. Kritiken har gått ut på att det inte föreligger något behov av den föreslagna bestämmelsen och att den kan få till följd att det i fortsättningen uppkommer svårigheter att besätta poster som företagsledare i ett företag, när företagets ekonomiska situation är pressad men företaget kan förväntas bli i tillfälle att under god ledning fortsätta sin verksamhet till nytta för de anställda och för samhället. Enligt motionärens mening kan bestämmelsen också verka handlingsförlamande på redan anställda arbetsledare.

I motionen 1975:1823 anförts att den som vill ta den risk som nyetablering alltid innebär måste ges möjligheter att ekonomiskt skydda sin familj och dem som i övrigt är ekonomiskt beroende av honom, utan att detta skydd försvinner, om han skulle misslyckas och gå i konkurs. Det kan därför enligt motionären finnas starka skäl att, som framhållits av ett flertal remissinstanser, överväga att undanta företagsledare från kretsen av närstående. Motionären framhåller att problemet dock är att kunna finna en formulering i lagtexten som gör en klar skillnad mellan den typ av småföretagsledare som gjort normala risktaganden och misslyckats och den typ av företagsledare som genom ekonomiska konstgrepp av skilda slag försätter sig i konkurs för att därigenom undandra sig skyldigheter mot borgenär eller samhälle och som därför inte bör undantas från närståendekretsen.

Om det inte går att i själva lagtexten göra den önskade åtskillnaden, bör denna beaktas vid tillämpningen av lagen, hävdar motionären.

Utskottet vill med anledning av vad som i förevarande avsnitt anförs i motionen 1975:1823 till en början anmärka att den som vill starta ett företag med de ekonomiska risker som detta innebär men samtidigt vill skydda sin och familjens ekonomi mot förluster kan välja aktiebolaget som företagsform. Han svarar då för företagets skulder med endast det insatta aktiekapitalet. Mot honom personligen och familjen kan krav om återvinning riktas endast om de tillförts eller skulle ha tillförts penningmedel eller egendom under vissa i konkurslagen angivna förutsättningar. Såsom utskottet i det föregående antytt medger återvinningsreglerna att till konkursboet återföres medel och egendom som gäldenären/företaget under viss tid före konkursutbrottet genom någon av de i konkurslagen särskilt angivna transaktionerna avhänt sig i syfte att göra medlen respektive egendomen oåtkomliga för borgenären eller för att tillgodose ägarens anhöriga eller särskilt påträngande borgenärer. De transaktioner som i propositionen gjorts återvinningsgrundande är bl. a. gåvor och vissa gåvoliknande transaktioner, utbetalning av oskäligen löner och dylikt till närstående, betalning som görs i förtid eller med belopp som avsevärt försämrar gäldenärens ekonomiska ställning.

För en företagsledare som har ekonomiskt intresse i företag, som hotas av ekonomiskt sammanbrott, är frestelsen att gynna närstående uppenbar. Att sådant missbruk sker torde inte heller vara alltför ovanligt. Det är därför enligt utskottets mening erforderligt att möjlighet finns att låta rättshandling, som företagsledare i ovan angivet syfte företar, gå åter. Utskottet tillstyrker följaktligen förslaget att låta närståendekretsen omfatta den som har en på visst ekonomiskt intresse grundad gemenskap med företagaren eller den juridiska personen.

Vad därefter angår frågan huruvida som närstående bör räknas även företagsledare som endast har faktisk gemenskap med arbetsgivaren vill utskottet betona att propositionens förslag i denna del innebär att begreppet närståendekrets ges en vid innebörd. Såsom framhållits av motionärerna har den föreslagna utvidgningen av närståendekretsen kritiserats av flera remissinstanser. Den framförda kritiken kan i förstone synas ha viss tyngd. Risken för att företagsledare utan ekonomiska intressen i företaget skall företa återvinningsgrundande transaktioner torde sålunda inte vara stor. Man kan emellertid inte bortse från att sådana transaktioner kan förekomma. Det torde då närmast vara fråga om att vederbörande tillgodogör sig oskäligen löner eller andra oskäligen förmåner i företaget. Enligt utskottets mening måste det anses rimligt att – om inte andra viktiga skäl talar däremot – konkursboet ges möjlighet att även i förevarande fall föra talan om återvinning.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att de farhågor som har framförts om att den föreslagna bestämmelsen kommer att minska möjligheterna att tillsätta kvalificerade företagsledare torde vara överdrivna. Förslaget om återvinning av lön i 33 § KL medger nämligen återvinning endast

om betalningen av lön uppenbart överstigit vad som kan anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt. Vad som skall återbäras är inte heller hela det uppburna beloppet utan endast den del som motsvarar överskottet. I propositionen framhålls att bedömningen av om utbetalning av lön är uppenbart oskälig får – oaktat några typiskt viktiga moment i bedömningen särskilt nämnts i lagtexten – ske på grundval av helhetsbilden vid tiden för intjänandet. Även om verksamheten inte varit lönsam kan arbetsinsatsen sålunda i det särskilda fallet ha varit så kvalificerad att en hög lön kan anses motiverad, t. ex. när en särskilt skicklig kraft knutits till ett sviktande företag för att söka rädda det. Vidare bör beaktas att, om återvinning skall ske, överskottet i vissa fall inte behöver till fullo återbäras. I förslaget (40 §) har nämligen införts en möjlighet att få skyldigheten att utge egendom eller ersättning jämkad om synnerliga skäl föreligger. Härigenom kan undvikas att löntagaren, eller om han avlidit, de anhöriga drabbas hårt.

Utskottet vill vidare understryka att bestämmelsen om företagsledare i 29 a § andra stycket 3 endast avser den som har ett bestämmande inflytande över näringsidkarens eller den juridiska personens verksamhet. Den krets inom ett företags ledning som omfattas av bestämmelsen är således snäv. Departementschefen uttalar (s. 200) att under bestämmelsen faller exempelvis verkställande direktör (vd) och, om ett företag är delat på flera avdelningar, chefer för dessa med så självständig ställning att de kan jämföras med vd i ett dotterföretag. Arbetsledare däremot faller så gott som alltid utanför närstående-kretsen.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att ifrågasvarande bestämmelse är avsedd att komma till användning endast vid uppenbart missbruk. Med en sådan tolkning synes det utskottet inte finnas anledning att befara att särskilda svårigheter skall uppkomma för företagen på grund av den föreslagna regeln i 29 a § andra stycket 3. Utskottet vill också erinra om att en motsvarande regel ingår i de danska och norska förslagen till konkurslag. Det är utskottets uppfattning att ifrågasvarande bestämmelse i praktiken endast sällan kommer att bli tillämplig. Däremot torde den få en preventiv betydelse.

På grund av det anförda tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker följaktligen bifall till motionen 1974:1824. Beträffande motionen 1974:1823 får även yrkandet i denna del anses tillgodosett genom vad utskottet anför.

Om återvinning skall ske, gäller som huvudregel att egendom som gäldenären har utgett skall återbäras till konkursboet. Finns egendomen inte i behåll skall ersättning för dess värde utgå. Enligt 39 a § skall den återbäringsskyldige vidare utge den avkastning som belöper på tiden efter delgivning av stämning i målet. Bestämmelsen omfattar självfallet även r ä n t a. När det gäller återvinning enligt bestämmelsen i 30 § om otillbörliga rättshandlingar kan den återbäringsskyldige förpliktas att utge den avkast-

ning som han uppburit alltifrån att han mottog egendomen.

Bestämmelserna om avkastning kritiseras i motionen 1975:1823. Motionären hänvisar till att lagrådet anfört att oklarhet råder huruvida skyldigheten att utge ränta också skall avse egendom som gäldenären inte gjort räntebärande. Motionären anser att klarhet nu bör skapas i detta hänseende. Han yrkar därför (yrkandet I) att 39 a § utformas så att det klart framgår att skyldighet inte föreligger att utge ränta i fall då den återbäringsskyldige ej haft medlen räntebärande.

Utskottet vill till en början anmärka att innebörden av gällande rätt på ifrågavarande område synes vara att skyldighet endast föreligger att utge faktiskt uppkommen ränta. I rättspraxis har emellertid förekommit att man vid återvinning av betalning med analogisk tillämpning av bestämmelsen i 9 kap. 10 § HB om morarränta dömt ut sex procent ränta från den dag då gäldenären erlade betalning till den som sedermera blir återbäringsskyldig (NJA 1929 s. 425 och SvJT 1933 rf. s. 55).

Såsom motionärerna påpekat har lagrådet funnit den föreslagna bestämmelsen i 39 a § oklar. Ordalagen ger enligt lagrådet intryck att det är fråga enbart om sådan ränta som faktiskt utgått. Lagrådet anser ett klarläggande önskvärt. Är meningen den att ränta skall utgå även om den återbäringsskyldige inte haft medlen räntebärande, bör det enligt lagrådet framgå av lagtexten.

Med anledning av lagrådets uttalande anför departementschefen i slutprotokollet att den blivande räntelagen avses bli tillämplig bl. a. i fråga om ränta som utgår i samband med återvinning. Departementschefen hänvisar vidare till att i lagrådsremissen rörande räntelagen föreslås att bestämmelser härom tas in i 39 a § KL och att avsikten är att räntelagen skall träda i kraft den 1 juli 1975, dvs. samtidigt som förevarande lagförslag.

I lagrådsremissen beträffande räntelagen föreslås att det skall åligga den återbäringsskyldige att betala ränta enligt den räntefot som gäller för avkastningsränta, oavsett om penningmedlen rent faktiskt har varit räntebärande eller ej. Förslaget strider sålunda helt mot den av motionärerna förordade lösningen.

Utskottet anser att riksdagen inte i förevarande ärende bör ta ställning till frågan huruvida ränta skall utgå vid återvinning av penningbelopp som inte gjorts räntebärande. Frågans prövning bör i stället anstå till dess riksdagen genom proposition förelagts förslaget till räntelag. Lagrådsgranskningen av förslaget har visserligen tagit längre tid än som beräknats, vilket medfört att det nu är tveksamt om proposition i ärendet kan föreläggas riksdagen inom sådan tid att propositionen hinner behandlas under innevarande riksmöte. Om så inte blir fallet torde räntelagen och följdändringarna i konkurslagen inte kunna träda i kraft förrän den 1 januari 1976. Härigenom skulle under ett halvt år förevarande fråga vara oreglerad i KL. Detta synes dock inte behöva medföra några olägenheter. Den ståndpunkt som enligt förhärskande mening kommit till uttryck i praxis vid tillämpningen av 37

§ tredje stycket KL i dess nuvarande lydelse äger enligt utskottets uppfattning fortsatt giltighet intill dess lagändring kommit till stånd. Om detta inte blir fallet förrän den 1 januari 1976, utgår utskottet från att de rättstilllämpande myndigheterna tills vidare kommer att följa nu gällande rättsprinciper på denna punkt.

Utskottet, som således inte i sak har prövat yrkandet I i motionen 1975:1823, tillstyrker på grund av det anförda propositionen och avstyrker bifall till motionsyrkandet.

Förhållandet mellan konkurslagsreformen och den nya skeppsregistreringen

I propositionen föreslås ändringar i bl. a. 21, 26, 29 och 198 §§ KL. Dessa paragrafer har fått sin senaste lydelse genom lagen (1973:1132) om ändring i konkurslagen. Ändringarna var föranledda av de år 1973 beslutade ändringarna i sjölagstiftningen, främst reglerna om ett nytt register för skepp (prop. 1973:42, LU 1973:22). De angivna ändringarna i sjölagen och konkurslagen har ännu inte trätt i kraft. I enlighet med riksdagens bemyndigande ankommer det på regeringen att besluta om ikraftträdandet. Tidpunkten härför är beroende av hur arbetet med uppbyggandet av det nya registret fortskrider.

Om inte den nya lagstiftningen angående skeppsregistrering kan träda i kraft före eller samtidigt med nu förevarande ändringar i konkurslagen uppstår vissa lagtekniska problem. Detta är särskilt fallet beträffande 198 §. Enligt vad utskottet inhämtat är det emellertid inte osannolikt att lagstiftningen angående skeppsregistrering kommer att träda i kraft först efter den 1 juli 1975. Utskottet finner det därför erforderligt att till övergångsbestämmelserna i detta lagstiftningsärende fogas ett tillägg av innebörd att vad som sägs i 198 § KL om registrerat skepp, andel i sådant skepp och skeppsregister skall intill den dag regeringen bestämmer avse fartyg som blivit infört i skeppsregistret, lott i sådant fartyg samt inteckningsbok för fartyg.

När det gäller de tre övriga paragraferna synes det inte behövt med särskild övergångsreglering. Skulle, såsom utskottet förutskickat, uppbyggandet av det nya skeppsregistret bli försenat och 1973 års lagstiftning komma att träda i kraft först efter den 1 juli 1975, har de år 1973 beslutade ändringarna i förevarande bestämmelser blivit inaktuella. Utskottet utgår ifrån att regeringen i sådant fall vid förordnandet att lagen (1973:1132) om ändring i konkurslagen skall träda i kraft undantar ändringarna i förevarande paragrafer.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande närståendekretsen att riksdagen med avslag på motionen 1975:1824 antar 29 a § i det i propositionen 1975:6 framlagda förslaget till lag om ändring i konkurslagen,
2. beträffande ränta vid återvinning att riksdagen med avslag på motionen 1975:1823, yrkandet 1, antar 39 a § i ovannämnda lagförslag,
3. att riksdagen – med förklaring att propositionen i denna del inte kunnat oförändrad godtas – antar punkten 3 i övergångsbestämmelserna med följande såsom *utskottets förslag* betecknad lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

3. I fråga om rättshandling eller åtgärd som ägt rum före lagens ikraftträdande får 28–38 §§ i sin äldre lydelse återopas, om det medför frihet från återvinning.

I fråga om fordran på lön eller arvode som avser tiden före lagens ikraftträdande får 100 a § i sin äldre lydelse återopas, om det medför att fordringen kan göras gällande i konkursen.

I fråga om rätt till kvittning under konkurs får 121 § i sin äldre lydelse återopas, om borgenären ägt kvitta enligt den bestämmelsen och fordringarna stod mot varandra vid lagens ikraftträdande.

Har fordran, för vilken flera är solidariskt betalningsansvariga, helt eller delvis betalats före ikraftträdandet, skall i fråga om verkan av betalningen äldre bestämmelser gälla i stället för de nya reglerna i 133, 134 b och 135 §§.

Bestämmelserna i 134 a § skall ej tillämpas, om säkerhet ställts före ikraftträdandet eller fordringarna stod mot varandra vid ikraftträdandet.

Vad som sägs i 198 § om registrerat skepp, andel i sådant skepp och skeppsregister skall intill den dag regeringen bestämmer avse fartyg som blivit infört i fartygsregistret, lott i sådant fartyg samt inteckningsbok för fartyg.

4. att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i konkurslagen i de delar som ej omfattas av hemställan under punkterna 1–3,
5. att riksdagen antar de på s. 1 uppräknade och med 2–12 betecknade lagförslagen,

6. att motionen 1975:1823, i vad den ej omfattas av vad utskottet ovan anfört och hemställt, inte föranleder någon riksdagens vidare åtgärd.

Stockholm den 8 april 1975

På lagutskottets vägnar
IVAN SVANSTRÖM

Närvarande: herrar Svanström (c), Hammarberg (s), Lidgard (m), Börjesson i Falköping (c), fru Åsbrink (s), herrar Sjöholm (fp), Andersson i Södertälje (s), Torwald (c), Olsson i Timrå (s), Winberg (m), fru Nilsson i Sunne (s), herr Olsson i Sundsvall (c), fru Fredgardh (c), herrar Gustafsson i Stockholm (s) och Lövenborg (vpk).

Reservation

beträffande *närståendekretsen* (punkt 1)

av herrar Lidgard (m) och Winberg (m) som anser

dels att det avsnitt i utskottets betänkande som på s. 59 börjar med orden "Vad därefter" och slutar på s. 60 med orden "utskottet anfört" bort ha följande lydelse:

Vad därefter angår frågan huruvida som närstående bör räknas även företagsledare som endast har faktisk gemenskap med arbetsgivare vill utskottet till en början betona att propositionens förslag i denna del innebär att begreppet närståendekrets ges en vid innebörd. Såsom framhållits av motionärerna har den föreslagna utvidgningen av närståendekretsen kritiserats av några av de sakkunniga som medverkat i lagberedningens arbete samt av flera remissinstanser. Här må nämnas Göta hovrätt, Göteborgs tingsrätt, längsstyrelserna i Stockholms län och Västerbottens län, Gotlands handelskammare, Advokatsamfundet, Sveriges företagares riksförbund, Bankföreningen, Lantbrukarnas riksförbund och TCO. Kritiken har främst gått ut på att förslaget skulle kunna vara till skada för berörda företagare genom att svårigheter uppkommer att besätta poster som företagsledare, när företagets ekonomiska ställning är pressad men företaget kan förväntas bli i tillfälle att under god ledning fortsätta sin verksamhet.

Departementschefen förklarar i propositionen att dessa förhågor synes honom betydligt överdrivna. Utskottet kan för sin del inte dela den uppfattningen. Svårigheten att kunna avgöra vilka som i nu förevarande hänseende är att betrakta som företaget närstående i förening med ovissheten om vad som kan komma att bedömas som uppenbart oskälig lön måste enligt utskottets mening verka rekryteringshämmande när det gäller att besätta poster i företag som drabbats av en ekonomisk kris. Den föreslagna

bestämmelsen kan därför få svåra negativa verkningar inte minst under sådana tidsperioder då pressande kreditrestriktioner påbjuds och då även i och för sig stabila företag kan råka i bekymmersamma situationer.

Med hänsyn till de skadliga verkningar som den föreslagna bestämmelsen sålunda kan tänkas komma att medföra måste det enligt utskottets mening kunna åberopas starka skäl för att bestämmelsen det oaktat skall antas. Några sådana skäl har dock enligt vad utskottet kunnat finna inte framkommit. Lagberedningen åberopade över huvud taget inte några sakliga skäl för förslaget till utvidgning av närståendekretsen utan angav endast som motiv härför att man funnit sig böra tillgodose önskemål som framförts vid de nordiska överläggningarna. Departementschefen anför endast att den föreslagna utvidgningen framstår som befogad för att förebygga missbruk. Att det verkligen skulle ha förekommit sådant missbruk av någon betydelse ges emellertid inte något belägg för. De sakkunniga som anmält avvikande mening har tvärtom särskilt understrukit att det enligt deras erfarenhet inte föreligger något behov av den föreslagna utvidgningen av närståendekretsen.

Utskottet vill självfallet framhålla betydelsen av att man på förevarande område söker åstadkomma en enhetlig nordisk lagstiftning. Detta mål får emellertid inte leda till att man inför bestämmelser som från svensk synpunkt ter sig mindre lämpliga. Föreliggande lagförslag skiljer sig för övrigt på åtskilliga punkter från de norska och danska förslagen till konkurslag. Det kan påpekas att de danska och norska återvinningsbestämmelserna är avsedda att vara exklusiva och att talan inte skall kunna föras om skadestånd till följd av gäldenärsbrott medan någon motsvarande begränsning inte finns i det svenska förslaget.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet sålunda att det inte visats att det föreligger något verkligt behov av den föreslagna bestämmelsen i 29 a § andra stycket 3., som, om den antas, i stället kan komma att föra med sig betydande olägenheter. Utskottet finner sig därför inte kunna biträda propositionen i denna del.

På grund av det anförda tillstyrker utskottet bifall till motionen 1975:1824.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande närståendekretsen att riksdagen – med förklaring att det i propositionen 1975:6 framlagda förslaget till konkurslag inte kunnat i oförändrat skick antas – med bifall till motionen 1975:1824 antar 29 a § i förslaget med följande som *reservanternas förslag* betecknad lydelse.

*Regeringens förslag**Reservanternas förslag*

29 a §

Som närstående till gäldenären anses den som är gift med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till gäldenären eller är besvägrad med honom i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon samt den som eljest står gäldenären personligen särskilt nära.

Som närstående till näringsidkare eller juridisk person anses vidare

1. den som har en på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse grundad, väsentlig gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen

2. den som ej ensam men jämte honom närstående har sådan gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen som sägs under 1,

3. den som genom en ledande ställning har ett bestämmande inflytande över verksamhet som näringsidkaren eller den juridiska personen bedriver,

4. den som är närstående till någon som enligt 1-3 är närstående.

Som närstående till gäldenären anses den som är gift med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till gäldenären eller är besvägrad med honom i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon samt den som eljest står gäldenären personligen särskilt nära.

Som närstående till näringsidkare eller juridisk person anses vidare

1. den som har en på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse grundad, väsentlig gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen,

2. den som ej ensam men jämte honom närstående har sådan gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen som sägs under 1,

3. den som är närstående till någon som enligt 1-2 är närstående.

Särskilt yttrande

beträffande *närståendekretsen*

av herrar Svanström (c), Börjesson i Falköping (c), Torwald (c), Olsson i Sundsvall (c) och fru Fredgardh (c) som anför:

Även om vi kan förstå de farhågor som med anledning av bestämmelsen i 29 a § andra stycket 3. framförts beträffande svårigheten att rekrytera och behålla de personer i ledande ställning som här avses när ett företag råkat in i en ekonomiskt svår situation har vi inte velat motsätta oss densamma, eftersom det förekommit vissa fall av uppenbara övertramp. Å andra sidan är vi angelägna understryka, att paragrafen måste få en generös tillämpning i de fall det inte är uppenbart, att vederbörande sökt "sko sig" på andra borgenärers bekostnad. I här ifrågavarande fall synes bl. a. särskilt böra beaktas, huruvida aktuell lön överenskommit redan vid anställningstillfället eller om ändring (utöver avtalsenliga generella tillägg) skett under återvinningstiden.

Innehållsförteckning

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	1
Lagförslagen	4
Lag om ändring i konkurslagen (1921:255)	4
Lag om ändring i ärvdabalken	45
Lag om ändring i lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område	45
Lag om ändring i lagen (1914:45) om kommission, handelsagentur och handelsresande	46
Lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal.....	47
Lag om ändring (1936:81) om skuldebrev	48
Lag om ändring i lagen (1944:705) om aktiebolag.....	49
Lag om ändring i lagen (1948:433) om försäkringsrörelse.....	50
Lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse.....	51
Lag om ändring i lagen (1970:596) om förenklad aktiehantering	52
Lag om ändring i ackordslagen (1970:847).....	53
Lag om ändring i aktiefondslagen (1974:931).....	54
Motionsyrkanden.....	55
Utskottet.....	56
Inledning.....	56
Konkursgrunderna.....	56
Återvinning till konkursbo.....	58
Förhållandet mellan konkurslagsreformen och den nya skeppsregistreringen.....	62
Hemställen	63
Reservation (m).....	64
Särskilt yttrande (c).....	66

